

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**LEGISLATIVNÍ PROCESY PŘI ROZHODOVÁNÍ
EVROPSKÉ UNIE V RÁMCI EVROPSKÉHO
PARLAMENTU**

Autor práce: Kateřina Kušnerová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Prezenční
Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek
Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.
Katedra: Katedra evropských studií a veřejné správy

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených zdrojů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Děkuji vedoucím bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi a Ing. Ladislavu Skořepovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

Úvod.....	6
1. Cíl a metodika bakalářské práce	8
2. Institucionální struktura EU a její historie	9
2.1 Institucionální struktura EU	9
2.2 Orgány EU	10
2.2.1 Hlavní orgány Evropské unie.....	10
2.2.2 Poradní orgány	11
2.2.3 Finanční orgány.....	11
2.2.4 Jiné specializované subjekty	11
2.2.5 Interinstitucionální orgány	11
2.2.6 Decentralizované orgány (agentury).....	12
3. Historie Evropského parlamentu.....	13
4. Struktura a organizace Evropského parlamentu.....	15
4.1 Pravomoc EP	15
4.2 Organizace činnosti EP	18
4.3 Předseda Evropského parlamentu	19
4.4 Poslanci Evropského parlamentu	20
4.4.1 Aktivita českých europoslanců	22
4.4.2 Vývoj počtu poslanců v historii	24
4.4.3 Platy europoslanců	26
4.4.4 Europoslanecká penze.....	28
4.5 Politické skupiny – frakce.....	28
4.6 Politické orgány	30
4.6.1 Konference předsedů.....	30
4.6.2 Předsednictvo	30
4.6.3 Kvestoři	31
4.6.4 Parlamentní výbory	31
4.6.5 Delegace.....	33
4.6.6 Generální sekretariát	34
4.6.7 Evropský veřejný ochránce práv - ombudsman	34
4.7 Parlament a Komise	35
4.8 Parlament a Rada.....	36
5. Legislativa EU.....	37

5.1 Primární právo ES – komunitární právo	38
5.1.1 Zakládající smlouvy Evropského společenství a smlouvy o přistoupení.....	38
5.1.2 Obecné právní zásady evropského práva	39
5.1.3 Mezistátní úmluvy.....	39
5.1.4 Smíšené dohody	39
5.1.5 Mezinárodní smlouvy.....	39
5.2 Sekundární právo ES – komunitární právo	40
5.2.1 Nařízení	40
5.2.2 Směrnice.....	40
5.2.3 Rozhodnutí	41
5.2.4 Doporučení a stanovisko	41
5.3 Primární právo EU - unijní právo.....	41
5.4 Sekundární právo EU – unijní právo.....	42
6. Legislativní proces	43
6.1 Schvalování zákonů v EU a role Evropského parlamentu v legislativních procesech.....	43
6.1.1 Procedura konzultace – klasický konzultační legislativní proces	44
6.1.2 Procedura souhlasu.....	46
6.1.3 Procedura vzájemné spolupráce – kooperační postup	46
6.1.4 Procedura spolurozhodování.....	47
7. Lisabonská smlouva a její vliv na Evropský parlament.....	52
7.1 Potřebnost Lisabonské smlouvy.....	52
7.2 Text Lisabonské smlouvy	52
7.2.1 Změny, které přináší Lisabonská smlouva.....	53
7.2.2 Změny v legislativním a rozhodovacím postupu	55
7.2.3 Lisabonská smlouva a Evropský parlament.....	55
Závěr	57
Seznam použité literatury.....	58
Abstrakt.....	61
Abstract	62

ÚVOD

Při pohledu do minulosti, je zřejmé, že Evropský parlament se měnil ne jen co do velikosti, složení a funkce, ale vyvíjela se a posilovala především jeho politická úloha v rámci Evropské unie.

Společné shromáždění ESUO (Evropské shromáždění uhlí a oceli) bylo založeno 10. září 1952. Jeho existence se opírala o znění druhé kapitoly Smlouvy o ESUO: „Shromáždění se skládá ze zástupců národů ve společenství spojených států..., kteří jsou jednou za rok jmenováni národními parlamenty z jejich středu nebo jsou voleni ve všeobecných přímých volbách.“ Společné shromáždění čítalo 78 členů, přičemž všechny z nich vybíraly národní parlamenty každoročně ze svých řad.¹

Po ratifikaci Římských smluv se Společné shromáždění na svém ustavujícím shromáždění 19. března 1958 bez opory v právu Společenství prohlásilo za „Evropské parlamentní shromáždění“.²

V roce 1962 se Evropské parlamentní shromáždění usneslo, že se napříště bude nazývat Evropský parlament. V právu společenství se ale termín „Evropský parlament“ objevil poprvé až v preambuli Evropského jednotného aktu z 28. února 1986.³

Kompetence Shromáždění byly omezeny na poradní funkci pro Radu a na omezenou kontrolu Evropské komise. Po přejmenování Shromáždění na Evropský parlament se jeho kompetence postupně rozšiřovaly, a to zejména na základě Jednotného evropského aktu a Smlouvy o Evropské unii. Amsterodamská smlouva úlohu Evropského parlamentu dále posílila. Přes tento pokrok jsou však pravomoci Evropského parlamentu ve srovnání s pravomocemi národních parlamentů podstatně menší.⁴

Římská smlouva určovala Parlamentu (tehdy nazývaném Shromáždění) pouze poradní roli, Komise měla právo navrhnout radě legislativu Společenství a rada měla právo o ní rozhodovat. Postupným doplňováním zakladatelských smluv Parlament získal pravomoc doplňovat a dokonce spolurozhodovat o legislativě společenství. Jde o

¹ FIALA, P., MAREŠ, M., SOKOL, P. *Eurostrany – Politické strany na evropské úrovni*. 1.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 197 s. ISBN 978-80-87029-05-3

² FIALA, P., MAREŠ, M., SOKOL, P. *Eurostrany – Politické strany na evropské úrovni*. 1.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 197 s. ISBN 978-80-87029-05-3

³ FIALA, P., MAREŠ, M., SOKOL, P. *Eurostrany – Politické strany na evropské úrovni*. 1.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 197 s. ISBN 978-80-87029-05-3

⁴ HAD, M., URBAN, L. *Evropská společenství. První pilíř Evropské unie*. 2.vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 27 s. ISBN 80-85864-88-6

čtyři procedury: proceduru konzultační, proceduru vzájemné spolupráce, proceduru spolurozhodování a proceduru souhlasu.⁵

Nejvýznamnější roli v tvorbě legislativy má Evropský parlament v proceduře spolurozhodování.

⁵ HAD, M., URBAN, L. *Evropská společenství. První pilíř Evropské unie*. 2.vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 27 s. ISBN 80-85864-88-6

1. CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem práce je poskytnout ucelený přehled o úloze a fungování Evropského parlamentu v Evropské unii, analyzovat jednotlivé legislativní procedury používané v rámci tvorby legislativy v Evropské unii – procedura souhlasu, procedura spolurozhodování, procedura vzájemné spolupráce a procedura konzultace. Hlavním cílem je provést porovnání těchto procesů a vymežit roli a sílu postavení Evropského parlamentu v nich. Začleněna je i historie Evropského parlamentu s důrazem na vývoj jeho pravomocí, vliv smluvních aktů na rozšiřování těchto pravomocí a samozřejmě také to, jakým způsobem ovlivní činnost Evropského parlamentu aktuální Lisabonská smlouva.

2. INSTITUCIONÁLNÍ STRUKTURA EU A JEJÍ HISTORIE

Evropská unie je specifická mezinárodní organizace nemající v současných mezinárodních vztazích obdoby. Projevuje se to jak v její institucionální struktuře, tak ve způsobech rozhodování.⁶

Instituce EU mají duální strukturu, zahrnují jednak instituce nadstátního charakteru, jimž členské státy na základě smlouvy svěřily výkon části své suverenity ve smluvně vymezených a přesně specifikovaných oblastech, jednak instituce, které se podobají institucím tradičních mezinárodních organizací, kde jsou zastoupeny jednotlivé členské státy a jež rozhodují na základě jednomyslnosti a v dohodnutých oblastech kvalifikovanou většinou.⁷

2.1 Institucionální struktura EU

Evropská unie stojí na tzv. třech pilířích, definovaných Maastrichtskou smlouvou z února 1992. První pilíř zahrnuje hospodářskou spolupráci EU a tvoří jej tři dříve vytvořená společenství – Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii. Druhý pilíř zahrnuje společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a třetí pilíř oblast justice a vnitřní správu. Na rozdíl od institucionalizace prvního pilíře, druhý a třetí pilíř jsou postaveny na principech mezivládní spolupráce a dohody se zde dosahuje konsenzem všech členských států.⁸

V institucionální struktuře Evropské unie hraje nejdůležitější roli tzv. „institucionální trojúhelník“, který tvoří Evropská komise, Evropský parlament a Rada EU. Tento trojúhelník doplňuje další významná instituce, Evropský soudní dvůr.

Ve vztazích mezi Komisí, Radou a Evropským parlamentem i mezi jejich pravomocemi došlo v průběhu let k podstatným změnám. Týká se to především Evropského parlamentu, jehož vliv byl značně posílen.⁹

⁶ HAD, M., URBAN, L. *Evropská společenství. První pilíř Evropské unie*. 2.vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 25 s. ISBN 80-85864-88-6

⁷ HAD, M., URBAN, L. *Evropská společenství. První pilíř Evropské unie*. 2.vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 25 s. ISBN 80-85864-88-6

⁸ PANFÍL, T. *Evropská unie – vše, co bychom měli vědět*. 1.vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2003. 18 s. ISBN 80-7200-805-6

⁹ *Instituce, politiky a rozšiřování Evropské unie*. Praha: Informační centrum Evropské unie, 2004. 175 s. ISBN 80-239-2451-6

V rozdělení zodpovědnosti ve věci unijního práva platí, že Komise navrhuje, Evropský parlament doporučuje, Rada EU rozhoduje a Evropský soudní dvůr řeší spory. V roce 1974 byla ustavena Evropská rada, která je dnes vrcholným politickým orgánem určujícím strategii dalšího vývoje Unie a jakýmsi neformálním arbitrem případných institucionálních sporů.¹⁰

Pravomoci a úkoly institucí EU, stejně tak jako pravidla a postupy, kterými se musí řídit, jsou stanoveny v základních smlouvách Unie. Existence institucí EU je přímo dovozena ze smluv o ESUO, EHS a Euratom, v nichž členské státy vyjádřily souhlas s přenesením části svých pravomocí na orgány Společenství.¹¹

2.2 Orgány EU

2.2.1 Hlavní orgány Evropské unie¹²

Evropská rada představuje pravidelné summity nejvyšších představitelů členských států, kteří určují zásadní směřování politiky Evropské unie.

Rada EU zastupuje členské státy. Jednotliví ministři vlád členských zemí se společně usnášejí na konkrétních politických krocích v oblastech svých resortů. Mimo pravidelné schůzky ministrů a jejich náměstků je Rada tvořena Výborem stálých zástupců, kteří zajišťují každodenní a kontinuální chod této instituce.

Evropská komise představuje exekutivní nadnárodní složku Evropské unie. Dá se připodobnit k vládě – má komisaře („ministry“), kteří spravují svůj resort.

Evropský parlament zastupuje občany Evropské unie. Od roku 1979 jsou jeho poslanci voleni v přímých volbách. Společně s Radou EU je základní legislativní institucí – schvalují zákony, které se dále realizují v členských státech Evropské unie.

Evropský soudní dvůr se zabývá evropských právem a jeho aplikací v členských státech EU. Od roku 1989 je k Evropskému soudnímu dvoru připojen Soud prvního stupně, jehož primárním cílem je snížit přetížení ESD převzetím části jeho agendy. V roce 2005 pak trojlístek doplnil Soud pro veřejnou službu EU, který se zaměřuje na řešení sporů mezi institucemi EU a jejich zaměstnanci. Díky rozložení agendy mezi tyto tři instituce došlo k zefektivnění fungování soudního systému EU.

¹⁰ *Instituce EU*. [online]. 2008, aktualizováno leden 2009. [cit. 7. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <<http://euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>>.

¹¹ *Instituce EU*. [online]. 2008, aktualizováno leden 2009. [cit. 7. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <<http://euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>>.

¹² *Instituce EU*. [online]. 2008, aktualizováno leden 2009. [cit. 7. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <<http://euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>>.

Evropský účetní dvůr kontroluje a spravuje rozpočet EU.

2.2.2 Poradní orgány

Hospodářský a sociální výbor vyjadřuje názory organizované občanské společnosti na hospodářské a sociální aspekty.

Výbor regionů vyjadřuje stanoviska regionálních a místních orgánů.

2.2.3 Finanční orgány

Evropská centrální banka odpovídá za měnovou politiku a společnou měnu euro.

Evropská investiční banka pomáhá dosahovat cílů EU financováním investičních projektů. EIB je majoritním akcionářem Evropského investičního fondu, jehož hlavním cílem je pomáhat malým podnikům.

2.2.4 Jiné specializované subjekty

Evropský ombudsman řeší stížnosti občanů na instituce nebo orgány EU.

Evropský inspektor ochrany údajů se snaží zajistit, aby všechny instituce a orgány EU respektovaly právo občanů na soukromí při zpracování jejich osobních údajů.

2.2.5 Interinstitucionální orgány

Úřad pro úřední tisky Evropských společenství působí jako vydavatelství institucí EU, které vydává a distribuuje veškeré úřední tisky Evropské unie v papírové i elektronické podobě.

Úřad pro výběr personálu Evropských společenství (EPSO) připravuje výběrová řízení pro výběr pracovníků pro všechny orgány EU.

Evropská správní škola má za úkol zajistit zaměstnancům EU vzdělávání v některých konkrétních oblastech.

2.2.6 Decentralizované orgány (agentury)

Na podporu členských států EU a jejich občanů byla zřízena celá řada specializovaných a decentralizovaných agentur. Tyto agentury reagují na potřebu geografické diverzifikace a na potřebu vypořádat se s novými úkoly právního, technického nebo vědeckého charakteru. Dělí se na:

- *Agentury společenství,*
- *Agentury společné zahraniční a bezpečnostní politiky,*
- *Agentury pro spolupráci policejních a soudních orgánů v trestních věcech,*
- *Výkonné agentury.*

3. HISTORIE EVROPSKÉHO PARLAMENTU¹³

Evropský parlament je institucí ES, která se za dobu svého působení nejvíce vyvíjela, během dvacátého století upevňovala svoji pozici v institucionálním trojúhelníku ES/EU a nabývala na významu vedle Evropské Komise a Rady.

Počátky Evropského parlamentu sahají do padesátých let a do období vzniku zakládajících smluv a od roku 1979 jsou jeho členové voleni přímo občany, které zastupují.

Předchůdcem dnešního parlamentu bylo shromáždění ESUO. Bylo založeno v roce 1952 Smlouvou o Evropském společenství uhlí a oceli (ESUO). Zasedalo zde 78 zástupců šesti členských zemí: Francie, Německo, Itálie, Nizozemí, Belgie a Lucemburska. Počty křesel ve Shromáždění byly stanoveny na základě počtu obyvatel dané země, ale zároveň nemělo dojít k diskriminaci malých zemí. Volba zástupců nebyla přímá, delegáti do Shromáždění byli nominováni z řad poslanců národních parlamentů. Shromáždění bylo pouze kontrolním orgánem (dohlíželo na činnost Vysokého úřadu, předchůdce Komise) s rozpočtovými pravomocemi.

V roce 1957 byla uzavřena Smlouva o Evropském společenství pro atomovou energii (EURATOM) a Smlouva o Evropském hospodářském společenství (EHS). Bylo dohodnuto, že Shromáždění se stane společným orgánem pro ESUO, EURATOM i EHS a počet zástupců se rozšířil na 142. Shromáždění mělo pravomoci odvolávat neomezeně bez časového a tematického omezení Komisi EHS a EURATOM.

Změna názvu ze Shromáždění na Evropský parlament proběhla v roce 1962, ale do primárního práva byl tento název začleněn až v Jednotném evropském aktu roku 1986. K posílení pravomocí Evropského parlamentu došlo tzv. Slučovací smlouvou, která v šedesátých letech sjednotila instituce pro všechna tři společenství a Evropský parlament získal neomezenou pravomoc odvolávat sjednocenou Komisi (nová podoba Komise sloučila Vysoký úřad ESUO, Komisi EHS a EURATOM).

Význam Evropského parlamentu začal narůstat především s prvními přímými volbami v roce 1979. Shromáždění již v roce 1960 poprvé navrhlo možnost přímé volby. Ta se však prosadila až v roce 1976 a byla poprvé provedena o tři roky později.¹⁴

Poslanci byli voleni v národních volbách a získali tam nezávislost na národních parlamentech. Tento orgán od té doby zastupoval občany, byť svým založením měl

¹³ DUŠEK, J. *Historie a organizace EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 123 - 124 s. ISBN 987-86708-32-4

¹⁴ HAD, M., URBAN, L. *Evropská společenství. První pilíř Evropské unie*. 2.vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 27 s. ISBN 80-85864-88-6

zůstat nadnárodní. Parlament začal od počátku osmdesátých let více využívat své kompetence týkající se rozpočtu a procedury konzultace a získal další možnosti v oblasti vztahů s Evropskou Komisí a Radou. Pravomoci Evropského parlamentu ale nadále zůstávaly pouze konzultativní a kontrolní.

Přijetím Jednotného evropského aktu v roce 1986 se Evropský parlament zapojil do procesu přijímání legislativy, což znamenalo přelom v historii vývoje tohoto orgánu. Od roku 1986 byly možnosti Evropského parlamentu posíleny zavedením procedury spolupráce, která umožnila Parlamentu předkládat pozměňovací návrhy k projednávané legislativě. Parlament dále získal pravomoci při rozhodování o přijetí nových zemí a mezinárodních smlouvách.

Zvyšující se důležitost Evropského parlamentu a důraz na jeho kompetence byly výrazně podpořeny ve Smlouvě o Evropské unii zavedením nové procedury – spolurozhodování. Tato procedura dává Evropskému parlamentu možnost vetovat legislativu v některých oblastech. Parlamentu byla přidělena i další významná role, a to při nominaci a schvalování členů Evropské Komise. Oblasti, ve kterých Evropský parlament spolurozhoduje, byly Amsterodamskou smlouvou v roce 1999 a Smlouvou z Nice v roce 2000 ještě dále rozšířeny.

4. STRUKTURA A ORGANIZACE EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Současný Parlament se skládá ze 785 poslanců z 27 členských zemí Evropské unie. Přibližně třetinu poslanců tvoří ženy.¹⁵ V zásadě by počet členů Evropského parlamentu neměl v příštím volebním období (tj. 2009-2014) překročit 736 křesel. Vzhledem k tomu, že Bulharsko a Rumunsko přistoupili k Unii během volebního období 2004-2009, byl současný maximální počet členů 732 dočasně zvýšen. Evropský parlament po volbách v roce 2009 zeštíhlí. Mimo současných 785 v něm bude zřejmě jen 750 poslanců. Česko přijde o dva z nynějších 24 zástupců, Slovensko o jednoho z dosavadních 14.¹⁶

Parlamentní volby se konají každých 5 let a každý občan EU, který byl zapsán do seznamu voličů, je oprávněn v nich volit. Parlament tedy vyjadřuje demokratickou vůli občanů Unie (více než 490 milionů lidí) a zastupuje jejich zájmy při jednání s ostatními orgány EU.¹⁷

Evropský parlament pracuje ve Francii, Belgii a Lucembursku. Měsíční plenární zasedání, jichž se účastní všichni poslanci EP, se konají ve Štrasburku (Francie) – kde je „sídlo“ Parlamentu. Schůze parlamentních výborů a jakákoliv další plenární zasedání se konají v Bruselu (Belgie), zatímco Lucembursko je domovem administrativních úřadů („generální sekretariát“).¹⁸

4.1 Pravomoc EP

Stejně jako všechny parlamenty má Evropský parlament tři základní pravomoci: pravomoc zákonodárnou, rozpočtovou a kontrolní. V Evropské unii hraje stále důležitější politickou roli.¹⁹

Mezi další pravomoci Evropského parlamentu patří například pravomoci institucionální – volí ombudsmana, připravuje a schvaluje svůj Jednací řád, schvaluje nominaci předsedy Komise, schvaluje Komisi jako celek, může vyslovit nedůvěru Komisi. Má právo přijímat petice (od fyzických a právnických osob žijících, resp.

¹⁵ *Tváře EP 2007-2009*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 5 s. ISBN 928232311-0

¹⁶ DUŠEK, J. *Historie a organizace EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 125 s. ISBN 987-86708-32-4

¹⁷ DUŠEK, J. *Historie a organizace EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 124 - 125 s. ISBN 987-86708-32-4

¹⁸ *Jak funguje Evropská unie. Průvodce občana institucemi EU*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 11 s. ISBN 92-894-6364-3

¹⁹ *Evropský parlament*. Brusel: Generální ředitelství pro informace a styk s veřejností Evropského parlamentu, 2002. 19 s.

majících registrovanou kancelář na území některého členského státu), má statut pozorovatele během konání mezivládních konferencí, může vydávat rezoluce k libovolné záležitosti, předseda EP prezentuje názor Parlamentu v záležitostech, jež jsou předmětem zasedání Evropské rady.²⁰

Evropský parlament je politickým fórem pro projednávání otázek celoevropského významu, spolurozhoduje o přijímání nových členů EU a o přijímání mezinárodních závazků Unie.²¹

1. Legislativní pravomoc²²

Postavení Parlamentu v Evropské unii prošlo dlouhým vývojem, který byl poznamenán navyšováním pravomocí Parlamentu, a tudíž i jeho rostoucím vlivem. K největšímu navýšení legislativních pravomocí Parlamentu došlo Maastrichtskou smlouvou. I přes zvyšování pravomocí v oblasti zákonodárství Parlament dodnes nedisponuje legislativní iniciativou, na legislativní podněty však může reagovat.²³

Parlament společně s Radou přijímá evropské zákony. Normálním zákonodárným postupem je spolurozhodování: Rada a Parlament, postaveny sobě na roveň, přijímají zákony navržené Komisí. Nezbytný je souhlas Evropského parlamentu.

Spolurozhodování je základní pravomocí Parlamentu. Posiluje jeho vliv na evropskou legislativu. Spolurozhodování se vztahuje na volný pohyb pracovních sil, vytvoření vnitřního trhu, výzkum a technologický rozvoj, životní prostředí, ochranu spotřebitele, vzdělání, kulturu a zdraví. I když je spolurozhodování standardní procedurou, existují důležité oblasti, k nimž Evropský parlament jednoduše vydává stanoviska. Tak je tomu například u daňových záležitostí nebo stanovení zemědělských cen.

Amsterodamská smlouva posílila právo Evropského parlamentu na spolurozhodování a svěčila mu rovněž právo podnětu čili politické zákonodárné iniciativy. Parlament často z iniciativy některého ze svých výborů přijímá zprávy, které usilují o profilování evropské politiky.

²⁰ ČERNÝ, I., PÍŠEK, T., ZENKER, P. *Úvod do problematiky EU*. 1.vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 21 s. ISBN 80-248-0605-3

²¹ LACINA, K. *Evropská veřejná správa*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., 2004. 19 s. ISBN 80-86754-10-3

²² *Evropský parlament*. Brusel: Generální ředitelství pro informace a styk s veřejností Evropského parlamentu, 2002. 19 s.

²³ *Evropský parlament. Pravomoci Evropského parlamentu*. [online]. 2008. [cit. 22. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://euroskop.cz/93/sekce/pravomoci-evropskeho-parlamentu/>>.

Parlament se podílí více či méně na všech čtyřech legislativních procesech, které v rámci Evropské unie probíhají. Jde o tyto čtyři procedury: konzultační, vzájemné spolupráce, souhlasu a již zmíněnou proceduru spolurozhodování.

2. Rozpočtová pravomoc²⁴

Rozpočtovou pravomoc tvoří dvě složky: Evropský parlament a Rada. Ty se jinak řečeno dělí o rozpočtovou pravomoc stejně, jako se dělí o pravomoc zákonodárnou. Rozhodnutí parlamentu jsou připravována jeho rozpočtovým výborem ve spolupráci s dalšími parlamentními výbory.

Výkonem své rozpočtové pravomoci vyjadřuje Evropský parlament své politické priority. V prosinci přijímá rozpočet a následující rok. Rozpočet vstupuje v platnost až po podepsání předsedou Parlamentu.

V rámci rozpočtu má Parlament poslední slovo k většině výdajů: ve prospěch méně rozvinutých regionů, na boj proti nezaměstnanosti, atd. Co se týče zemědělských výdajů, Parlament může navrhnout změny, ale poslední slovo má Rada.

Parlament má rovněž pravomoc rozpočet zamítnout, pokud se domnívá, že neodpovídá potřebám Unie. V takovém případě musí celá rozpočtová procedura začít znovu.

3. Kontrolní pravomoc²⁵

Evropský parlament vykonává demokratickou kontrolu nad všemi činnostmi Společenství. Tato pravomoc, která se původně vztahovala jen na činnost Komise, byla rozšířena na Radu a orgány pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Pro usnadnění této kontroly může Parlament zřídit dočasně vyšetřovací výbory. Několikrát tak učinil, zejména v případě nemoci šílených krav: jeho šetření vyústilo ve zřízení Evropské veterinární agentury. Parlament také dosáhl zřízení Evropského úřadu pro boj proti podvodům v rozpočtové oblasti.

²⁴ *Evropský parlament*. Brusel: Generální ředitelství pro informace a styk s veřejností Evropského parlamentu, 2002. 22 s.

²⁵ *Evropský parlament*. Brusel: Generální ředitelství pro informace a styk s veřejností Evropského parlamentu, 2002. 24 s.

4.2 Organizace činnosti EP

V Evropském parlamentu jsou zastoupeny všechny hlavní proudy evropské politiky, které jsou organizovány do osmi frakcí – politických skupin.

Činnost Parlamentu řídí Kancelář, která se skládá z předsedy Parlamentu a jeho čtrnácti místopředsedů. Členové Kanceláře jsou voleni a jejich volební období trvá dva a půl roku.²⁶

Předsedové politických skupin – frakcí se společně s předsedou Parlamentu účastní Konference předsedů, která má v kompetenci vlastní organizaci práce Parlamentu, například se zde připravuje program jednání jeho plenárního zasedání. Většina skutečné práce Parlamentu se ale odehrává v jeho dvaceti výborech, které se zabývají všemi oblastmi aktivit Unie, od zemědělství až po společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, od právních záležitostí občanů až po zahraniční spolupráci a rozvoj. Evropský parlament udržuje přátelské vztahy s volenými zastupitelskými sbory na celém světě. Evropští poslanci se pravidelně setkávají s reprezentanty ostatních parlamentů v meziparlamentních výborech a delegacích.²⁷

Rozhodnutí Evropského parlamentu a záznamy z jeho jednání jsou zveřejňovány v Úředním věstníku Evropských společenství.²⁸

Práce parlamentu se dělí do dvou hlavních fází:²⁹

Příprava na plenární zasedání. Provádí ji poslanci EP v různých parlamentních výborech, které se specializují na konkrétní oblasti činnosti EU. Záležitosti určené k rozpravě jsou rovněž projednávány politickými skupinami.

Plenární zasedání samotné. Plenární zasedání, jehož se účastní všichni poslanci EP, se obvykle konají ve Štrasburku (jeden týden v měsíci) a někdy v Bruselu (dva dny). Na těchto zasedáních Parlament prověřuje navrhovanou legislativu a hlasuje o pozměňovacích návrzích předtím, než dospěje k rozhodnutí o textu jako celku.

²⁶ *Instituce Evropské unie*. 1.vyd. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2002. 13 s. ISBN 80-238-8100-0

²⁷ *Instituce Evropské unie*. 1.vyd. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2002. 13-14 s. ISBN 80-238-8100-0

²⁸ *Instituce Evropské unie*. [online]. 2008, poslední aktualizace 20. 11. 2008. [cit. 24. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/institutions/index_cs.htm>.

²⁹ *Jak funguje Evropská unie. Průvodce občana institucemi EU*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 13 s. ISBN 92-894-6364-3

4.3 Předseda Evropského parlamentu

Kandidát, jenž na konci tajného hlasování obdrží absolutní většinu hlasů, je zvolen předsedou. Pokud ani po třetím kole není dosaženo absolutní většiny, je předseda zvolen ve čtvrtém kole prostou většinou.³⁰

Předseda Evropského parlamentu je volen na dva a půl roku, tj. na polovinu volebního období Parlamentu, a může být znovu zvolen. Předseda zastupuje Parlament navenek a ve vztazích s ostatními orgány a institucemi Společenství. Předsedá plenárním zasedáním Parlamentu, předsednictvu Parlamentu (se 14 místopředsedy) a konferenci předsedů politických slupin.³¹

Tabulka č. 1: Předsedové Evropského parlamentu v letech 1958 – 2009³²

1958 –1960	Robert Schuman
1960 –1962	Hans Furler
1962 –1964	Gaetano Martino
1964 –1965	Jean Duvieusart
1965 –1966	Victor Leemans
1966 –1969	Alain Poher
1969 –1971	Mario Scelba
1971 –1973	Walter Behrendt
1973 –1975	Cornelis Berkhouwer
1975 –1977	Georges Spénale
1977 –1979	Emilio Colombo
1979 – 1982	Simone Weilová
1982 –1984	Pieter Dankert
1984 –1987	Pierre Pflimlin
1987 –1989	Lord Plumb
1989 –1992	Enrique Barón Crespo
1992 –1994	Egon Klepsch

³⁰ *Evropský parlament. Organizace a postupy. Předseda Evropského parlamentu.* [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=52&language=CS/>>.

³¹ *Tváře EP 2007-2009.* Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 5 s. ISBN 928232311-0

³² *Tváře EP 2007-2009.* Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 5 - 6 s. ISBN 928232311-0

1994 –1997	Klaus Hänsch
1997 –1999	José María Gil-Robles
1999 –2002	Nicole Fontainová
2002 –2004	Pat Cox
2004 –2007	Josep Borrell Fontelles
2007 - 2009	Hans-Gert Pöttering

4.4 Poslanci Evropského parlamentu

Poslanci Evropského parlamentu jsou od roku 1979 voleni v pětiletém intervalu přímým všeobecným hlasováním, a to ve většině případů systémem poměrného zastoupení. Volby se konají buď na regionální úrovni, jak je tomu například ve Spojeném království, v Itálii a v Belgii, nebo na celostátní úrovni, jako ve Francii, ve Španělsku a v Dánsku, popřípadě smíšeným systémem, jako v Německu. V Belgii, v Řecku a v Lucemburku je účast ve volbách povinná. Při volbách platí společná základní demokratická pravidla: volební právo od osmnácti let, rovnost mužů a žen a zásada tajného hlasování.³³

Poslanci Evropského parlamentu mají povinnost podávat prohlášení o svých profesních činnostech a jakékoli jiné placené práci nebo funkci; toto prohlášení je uloženo ve veřejném rejstříku. Musí rovněž podávat prohlášení o svých vedlejších příjmech. Ve většině zemí EU pobírají tentýž plat jako jejich kolegové v příslušných národních parlamentech. Jsou placeni členským státem, v němž byli zvoleni.³⁴

³³ Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice. *Poslanci, frakce a výbory*. [online]. [cit. 16. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/meps.html>>.

³⁴ Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice. *Poslanci, frakce a výbory*. [online]. [cit. 16. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/meps.html>>.

Tabulka č. 2: Čeští poslanci a výbory EP³⁵

ČEŠTÍ POSLANCI A VÝBORY EVROPSKÉHO PARLAMENTU		
Zkratka	Výbor	Poslanci
AFET	Zahraniční věci	<ul style="list-style-type: none"> • Libor Rouček (<i>1. MÍST</i>) • Jana Hybášková • Josef Zielniec • Jaroslav Kohlíček (n) • Miroslav Ouzký (n)
DEVE	Rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> • Jan Zahradil
INTA	Mezinárodní obchod	<ul style="list-style-type: none"> • Zuzana Roithová (n) • Ivo Strejček (n)
BUDG	Rozpočet	<ul style="list-style-type: none"> • Hynek Fajmon • Nina Škottová • Jana Hybášková (n) • Libor Rouček (n) • Tomáš Zatloukal (n)
CONT	Rozpočtová kontrola	<ul style="list-style-type: none"> • Petr Duchoň (<i>3. MÍST</i>) • Milan Cabrnach (n)
ECON	Hospodářství a měna	<ul style="list-style-type: none"> • Ivo Strejček • Jana Bobošíková (n) • Petr Duchoň (n) • Josef Zieleniec (n)
EMPL	Zaměstnanost a sociální věci	<ul style="list-style-type: none"> • Milan Cabrnach • Richard Falbr • Jiří Maštálka
ENVI	Životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin	<ul style="list-style-type: none"> • Miroslav Ouzký (<i>PŘED</i>) • Jiří Maštálka (n)
ITRE	Průmysl, výzkum a energetika	<ul style="list-style-type: none"> • Miloslav Ransdorf (<i>1. MÍST</i>) • Jan Březina • Vladimír Remek
IMCO	Vnitřní trh a ochrana spotřebitelů	<ul style="list-style-type: none"> • Zuzana Roithová (<i>1. MÍST</i>)
TRAN	Doprava a cestovní ruch	<ul style="list-style-type: none"> • Petr Duchoň • Jaromír Kohlíček • Vladimír Remek (n) • Oldřich Vlasák (n)
REGI	Regionální rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> • Jana Bobošíková • Oldřich Vlasák • Vladimír Železný • Jan Březina (n) • Richard Falbr (n) • Miloslav Ransdorf (n)
AGRI	Zemědělství a rozvoj venkova	<ul style="list-style-type: none"> • Hynek Fajmon (n) • Vladimír Železný (n)

Vysvětlivky k tabulce č. 2:

(*PŘED*) – předseda parlamentního výboru

(*MÍST*) – místopředseda/ místopředsedkyně daného výboru

³⁵ *Čeští poslanci EP*. [online]. 2007, poslední aktualizace 25. 4. 2007. [cit. 28. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.cebrecz.cz/publikace-a-tiskove-zpravy/akce-61/>>.

(n) – náhradník

Výbory neobsazené českými poslanci:

- a. Rybolov (PECH)
- b. Ústavní záležitosti (AFCO)
- c. Petice (PETI)

4.4.1 Aktivita českých europoslanců

Bývalý asistent jednoho z italských europoslanců Flavien Deltort sestavil žebříček aktivity jednotlivých europoslanců. Vycházel z dat o docházce a aktivitě v Parlamentu.

Nejlépe dopadli Britové, nejhůře Italové. Češi nejsou ani v desítce nejhorších ani v desítce nejlepších, jsou někde uprostřed. Europoslance z různých zemí žebříček rozčlil, hrozili i soudem. Proto byly výsledky z internetu organizátorem staženy.

Italský autor upřesnil, jak počítal. „Posbírali jsme dostupná data pro každého z 921 europoslanců, kteří se během tohoto mandátu v Parlamentu vystřídali: přítomnost, absence, délku parlamentní aktivity, počet zpráv, položené otázky a podobně.“³⁶

A jak jsou na tom čeští europoslanci?³⁷

Nejaktivnější (hodnoceno hvězdičkami, 5 hvězdiček je maximum):

1. Daniel Stroj (KSČM) – 5,
2. Zuzana Roithová (KDU-ČSL) – 5,
3. Věra Flasarová (KSČM) – 4,
4. Vladimír Remek (KSČM) – 4,
5. Miloslav Ransdorf (KSČM) – 3.

Nejméně aktivní (hodnoceno palcem dolů, 5 palců je maximum):

1. Hynek Fajmon (ODS) – 2,
2. Jiří Maštálka (KSČM) – 3,

³⁶ Zahradil a Hybášková patří mezi „nejlínější“ české europoslance. [online]. 2009, poslední aktualizace 25. dubna 2009 [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/zahradil-a-hybaskova-patri-mez-nejlinejsi-ceske-europoslance-pbq-/domaci.asp?c=A090424_223843_domaci_anv>.

³⁷ Zahradil a Hybášková patří mezi „nejlínější“ české europoslance. [online]. 2009, poslední aktualizace 25. dubna 2009 [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/zahradil-a-hybaskova-patri-mez-nejlinejsi-ceske-europoslance-pbq-/domaci.asp?c=A090424_223843_domaci_anv>.

3. Vladimír Železný (Libertas) – 3,
4. Jana Hybášková (EDS) – 4,
5. Jan Zahradil (ODS) – 5.

Europoslancům se žebříček – zvláště před blížícími se eurovolbami – vůbec nelíbí. Hodnocení podle nich není objektivní, nepromítá se v něm „šedá práce“ mimo budovy Parlamentu. Navíc počet neznamena kvalitu. Ale žádné další hodnocení zatím není, a tak autoři žebříčku vyzývají aspoň nevolit ty, kdo nejvíc chyběli.³⁸

³⁸ *Zahradil a Hybášková patří mezi „nejlínější“ české europoslance.* [online]. 2009, poslední aktualizace 25. dubna 2009 [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/zahradil-a-hybaskova-patri-mez-nejlinejsi-ceske-europoslance-pbq/domaci.asp?c=A090424_223843_domaci_anv>.

4.4.2 Vývoj počtu poslanců v historii

Tabulka č. 3: Rozdělení křesel ve Společném shromáždění/ Shromáždění/ Evropském parlamentu/ ESUO/EHS/EU³⁹

Stát	1952	1958	1976	1994	2004
Německo	18	36	81	99	99
Francie	18	36	81	87	78
Itálie	18	36	81	87	78
Nizozemsko	10	14	25	31	27
Belgie	10	14	24	25	24
Lucembursko	4	6	6	6	6
V. Británie	-	36 (1973)	81	87	78
Dánsko	-	10 (1973)	16	16	14
Irsko	-	10 (1973)	15	15	13
Španělsko	-	-	60 (1986)	64	54
Řecko	-	-	24 (1986)	25	24
Švédsko	-	-	-	22 (1995)	19
Rakousko	-	-	-	21 (1995)	19
Finsko	-	-	-	16 (1995)	14
Polsko	-	-	-	-	54
ČR	-	-	-	-	24
Maďarsko	-	-	-	-	24
Litva	-	-	-	-	13
Lotyšsko	-	-	-	-	9
Slovinsko	-	-	-	-	7
Kypr	-	-	-	-	6
Estonsko	-	-	-	-	6
Malta	-	-	-	-	5
Celkem	78	142/198	410/434/518	567/626	732

³⁹ PLECHANOVÁ, V. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2004. 111 s. ISBN 80-246-0800-0

Tabulka č. 4: Rozdělení křesel v EP (období 2004 – 2007, období 2007 – 2009)⁴⁰

Stát	2004 - 2007	2007 – 2009
Bulharsko	-	18
Belgie	24	24
Česká republika	24	24
Dánsko	14	14
Německo	99	99
Estonsko	6	6
Řecko	24	24
Španělsko	54	54
Francie	78	78
Irsko	13	13
Itálie	78	78
Kypr	6	6
Lotyšsko	9	6
Litva	13	13
Lucembursko	6	6
Maďarsko	24	24
Malta	5	5
Nizozemsko	27	27
Rakousko	18	18
Polsko	54	54
Portugalsko	24	24
Rumunsko	-	36
Slovinsko	7	7
Slovensko	14	14
Finsko	14	14
Švédsko	19	19
Spojené království	78	78
Celkem	732	785

⁴⁰ FONTAINE, P. *Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 18 s. ISBN 92-894-6790-8

Tabulka č. 5: Počet křesel podle zemí (volební období 2009 – 2014)⁴¹

(abecedně seřazeno dle názvů jednotlivých států v jejich vlastních jazycích).

Belgie	22	Malta	5
Bulharsko	17	Německo	99
Česká republika	22	Nizozemsko	25
Dánsko	13	Polsko	50
Estonsko	6	Portugalsko	22
Finsko	13	Rakousko	17
Francie	72	Řecko	22
Irsko	12	Rumunsko	33
Itálie	72	Slovensko	13
Kypr	6	Slovinsko	7
Litva	12	Španělsko	50
Lotyšsko	8	Spojené království	72
Lucembursko	6	Švédsko	18
Maďarsko	22	Celkem	736

4.4.3 Platy europoslanců

V červnu roku 2009 se do Evropského parlamentu dostane 22 Čechů, a ačkoli v Evropě je finanční a hospodářská krize, platy europoslanců se budou zvyšovat. Může za to „platová reforma“, kterou před čtyřmi lety schválili sami poslanci, a bude samozřejmě v jejich prospěch.

Poslanci Evropského parlamentu budou v novém funkčním období brát více než dvojnásobek současného platu. Platit je už totiž nebude český parlament, ale ten evropský. Důvodem je sjednocení mzdy všech europoslanců, které si sami europoslanci schválili. Někteří čeští europoslanci jsou proti, jiní změnu vítají.⁴²

Bezmála dvousettisícový plat (v korunách) je jen začátek. Europoslanci přijde každý měsíc na účet ještě stotisícový „paušál“, za který si v Česku může pronajmout kancelář nebo koupit nový oblek. Avšak také nemusí – tyto peníze nikdo nehlídá.⁴³

⁴¹ *Orgány a ostatní instituce Evropské unie. Evropský parlament.* [online]. [cit. 24. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/institutions/inst/parliament/index_cs.htm>.

⁴² *V Bruselu si zvedli platy, čeští europoslanci budou brát 190 tisíc.* [online]. 2009, poslední aktualizace 16. ledna 2009. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/v-bruselu-si-zvedli-platy-cesti-europoslanci-budou-brat-190-tisic-p82-/domaci.asp?c=A090115_173635_domaci_adb>.

⁴³ *Europarlament = nejlepší penzijní ústav. Přispívá 2500 eur měsíčně.* [online]. 2009, poslední aktualizace 18. dubna 2009. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/europarlament-nejlepsi-penzijni-ustav-prispiva-2-400-eur-mesicne-psu-/domaci.asp?c=A090417_215418_domaci_abr>.

Vydělávat se dá i na cestování. Když přijede europoslanec na zasedání do Bruselu nebo Štrasburku, má nárok na téměř osmitisícové denní „kapesné“. Navíc si může vybrat, jakým způsobem se na zasedání dopraví. Může letět letadlem, pak mu stát uhradí druhou třídu, ale může také cestovat vlastním vozem – v takovém případě může Bruselu za „cesták“ do Štrasburku naučtovat 25 000 korun. To vše je pakatel v porovnání s půlmilionovou sumou, kterou může europoslanec každý měsíc utratit za svůj tým. A prodraží se i fakt, že budou europoslanci od letošního léta peníze daňových poplatníků utrácet i dlouho poté, co z parlamentu odejdou. Na přilepšenou budou dostávat k důchodu desítky tisíc korun v závislosti na tom, kolik let strávili vysedáváním v lavicích Evropského parlamentu.⁴⁴

Podle serveru iDnes.cz si tuto změnu europoslanci odhlasovali většinou, hlasovali pro ni poslanci bez rozdílu národností či stran. Nejen, že poslanci si sami diktují podmínky, ale rozhodují i kolik času a úsilí budou své práci věnovat, jelikož povinných setkání mnoho není.

Jednou až dvakrát za měsíc se sejde Parlament ve Štrasburku, kde rokuje od úterý do čtvrtka. Další náplní práce europoslance je práce ve výborech, které sídlí v Bruselu. Každý poslanec je členem minimálně jednoho, do druhého se musí zapsat jako náhradník. Výbory se scházejí minimálně jednou měsíčně na dva dny. Stejně jako politické skupiny, kterých se většina účastní. Zbylý čas si poslanec uspořádá po svém. Může jet domů a pořádat setkání s občany nebo se může vypravit na cesty a získávat podklady pro svou práci v Evropském parlamentu.⁴⁵

Tedy co se týče platů europoslanců, je zřejmé, že argument sjednocení mezd, je účinný. Podle mého názoru jsou však nové změny přehnané, a ačkoli europoslancům z některých zemí pohorší jejich příjem, některým naopak nepřiměřeně přilepší. Po přijetí Lisabonské smlouvy, která rozšíří pravomoci Europarlamentu do více oblastí, bych navrhla ohodnotit poslance podle jejich prokazatelných zásluh či aktivity. Nač jsou placeni poslanci, kteří si zasedání přijdou pouze odsedět.

⁴⁴ *Europarlament = nejlepší penzijní ústav. Přispívá 2500 eur měsíčně.* [online]. 2009, poslední aktualizace 18. dubna 2009. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/europarlament-nejlepsi-penzijni-ustav-prispiva-2-400-eur-mesicne-psu-domaci.asp?c=A090417_215418_domaci_abr>.

⁴⁵ *Europarlament = nejlepší penzijní ústav. Přispívá 2500 eur měsíčně.* [online]. 2009, poslední aktualizace 18. dubna 2009. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/europarlament-nejlepsi-penzijni-ustav-prispiva-2-400-eur-mesicne-psu-domaci.asp?c=A090417_215418_domaci_abr>.

4.4.4 *Europoslanecká penze*

Europoslanec:

Nově náleží všem vysloužilým europoslancům, kteří dosáhnou věku 63 let, a penze ve výši 3,5 % z platu evropského soudce měsíčně za každý odpracovaný rok v europarlamentu. Po pěti letech působení tak může europoslanec po odchodu do důchodu počítat s 94 tisíci korunami měsíčně penze, k tomu navíc s penzí za odpracované roky doma a případně penzí z připojištění.⁴⁶

Český poslanec:

Nemá nárok na speciální „parlamentní“ penzi. Po opuštění Sněmovny dostává „pouze“ jednorázové odchodné závislé na počtu let, jež tam strávil. Pokud tam vydrží celé čtyřleté období, dostane pětinasobek platu.⁴⁷

4.5 Politické skupiny – frakce

Poslanci Evropského parlamentu tvoří politické skupiny – neorganizují se podle státní příslušnosti, ale podle své politické příslušnosti. Politickou skupinu tvoří minimálně 20 poslanců z nejméně pětiny členských států EU. V současné době je v Evropském parlamentu sedm politických skupin. Poslanci, kteří nejsou členy žádné politické skupiny, jsou označováni jako „nezařazení poslanci“. Politické skupiny mají vlastní zaměstnance a poslanci mají parlamentní asistenty.⁴⁸

Vedle toho jsou poslanci členy parlamentních výborů, které se specializují na určité politické oblasti.⁴⁹

Pozice politických skupin v Evropském parlamentu je v několika ohledech silnější, než jak ji obvykle známe z parlamentů národních. To se projevuje například v organizaci rozpravy na půdě Evropského parlamentu. V rozpravě nejprve vystoupí zástupce každé skupiny se stejně dlouhým příspěvkem. Zbytek rozpravy je potom

⁴⁶ *Evroparlament = nejlepší penzijní ústav. Přispívá 2500 eur měsíčně.* [online]. 2009, poslední aktualizace 18. dubna 2009. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/europarlament-nejlepsi-penzijni-ustav-prispiva-2-400-eur-mesicne-psu-domaci.asp?c=A090417_215418_domaci_abr>.

⁴⁷ *Evroparlament = nejlepší penzijní ústav. Přispívá 2500 eur měsíčně.* [online]. 2009, poslední aktualizace 18. dubna 2009. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/europarlament-nejlepsi-penzijni-ustav-prispiva-2-400-eur-mesicne-psu-domaci.asp?c=A090417_215418_domaci_abr>.

⁴⁸ *Tváře EP 2007-2009.* Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 6 s. ISBN 928232311-0

⁴⁹ DUŠEK, J. *Historie a organizace EU.* 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských regionálních studií, 2007. 128 s. ISBN 987-86708-32-4

rozdělen mezi politické skupiny poměrně podle počtu jejich členů. Podle stejných pravidel se přidělí řečnická doba také nezařazeným poslancům.⁵⁰

Podobně se síla skupin projevuje v jednom ze tří řídicích orgánů Evropského parlamentu. Zmíněným orgánem je Konference předsedů, která přijímá rozhodnutí ve věci organizace práce Parlamentu a ve věcech týkajících se plánování legislativní činnosti. Při zasedání Konference předsedů se o návrzích hlasuje tak, že váha hlasu každého z předsedů skupiny (resp. jeho zástupce) závisí na počtu poslanců v každé politické skupině.⁵¹

Politickým skupinám navíc náleží výlučné právo navrhnout kandidáty při volbě předsedy EP a kvestorů, stejně jako při obsazování výborů a meziparlamentních delegací. Skupiny rovněž disponují právem podávat návrhy doporučení Radě, návrhy v rámci projednávání norem v EP a nominovat členy dohodovacího výboru. Pozice politických skupin v EP je proto nejenom silnější než politických skupin v jiných nadnárodních shromážděních, ale i než pozice skupin (klubů, frakcí) v národních parlamentech.⁵²

Seznam politických skupin a počet jejich členů v EP:

1. Skupina evropské lidové strany (Křesťanských demokratů) a Evropských demokratů (PPE-DE) – 285 členů
 2. Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu (PSE) – 215 členů
 3. Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (ALDE) – 102 členů
 4. Skupina Unie pro Evropu národů (UEN) – 44 členů
 5. Skupina Zelených / Evropské svobodné aliance (Verts/ALE) – 42 členů
 6. Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice (GUE/NGL) – 41 členů
 7. Skupina nezávislých / demokracie (IND/DEM) – 24 členů
- Nezařazení (NI) – 32 členů

Česká republika má v současné době v Evropském parlamentu 24 poslanců, z toho je 14 poslanců v první skupině (PPE-DE), 2 poslanci ve druhé skupině (PSE), 6

⁵⁰ FIALA, P., MAREŠ, M., SOKOL, P. *Eurostrany – Politické strany na evropské úrovni*. 1.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 197 s. ISBN 978-80-87029-05-3

⁵¹ FIALA, P., MAREŠ, M., SOKOL, P. *Eurostrany – Politické strany na evropské úrovni*. 1.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 197 - 198 s. ISBN 978-80-87029-05-3

⁵² FIALA, P., MAREŠ, M., SOKOL, P. *Eurostrany – Politické strany na evropské úrovni*. 1.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 198 s. ISBN 978-80-87029-05-3

poslanců v šesté skupině (GUE/NGL), jeden v sedmé skupině (IND/DEM) a jeden v poslední skupině Nezařazených (NI).

4.6 Politické orgány⁵³

4.6.1 Konference předsedů

V konferenci předsedů zasedá předseda Evropského parlamentu a předsedové politických skupin.⁵⁴ Patří sem také dva zástupci nezařazených poslanců, kteří ovšem nemají hlasovací právo. Konference rozhoduje na základě dohody či hlasování vyváženém počtem poslanců každé skupiny.⁵⁵

Konference rozhoduje o organizaci prací Parlamentu a o veškerých otázkách týkajících se plánování legislativní činnosti:⁵⁶

- o harmonogramu a pořadu jednání plenárních zasedání,
- o složení výborů, delegací a rozdělení pravomocí mezi ně,
- o plánování legislativní činnosti.

Hraje rovněž důležitou roli ve vztazích Evropského parlamentu s ostatními orgány a institucemi Společenství, se třetími zeměmi a s organizacemi mimo Společenství.⁵⁷

Konferenci předsedů tvoří předseda EP a předsedové jednotlivých politických skupin.

4.6.2 Předsednictvo

Předsednictvo se skládá z předsedy Evropského parlamentu, 14 místopředsedů a šesti kvestorů (jako pozorovatelů) volených plenárním shromážděním na období dvou a půl roku, které je obnovitelné.

Řídí vnitřní chod Parlamentu, zejména:

⁵³ *Tváře EP 2007-2009*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 10 s. ISBN 928232311-0

⁵⁴ *Tváře EP 2007-2009*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 10 s. ISBN 928232311-0

⁵⁵ *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány*. [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW:

<<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=2&language=CS>>

⁵⁶ *Tváře EP 2007-2009*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 10 s. ISBN 928232311-0

⁵⁷ *Tváře EP 2007-2009*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 10 s. ISBN 928232311-0

- schvaluje návrh rozpočtu Evropského parlamentu,
- rozhoduje o administrativní a finanční organizaci,
- pověřuje sekretariát a jeho oddělení úkoly.

4.6.3 Kvestoři

Kvestoři odpovídají za vyřizování administrativních a finančních záležitostí, které se týkají přímo poslanců. Šest kvestorů má poradní hlas v předsednictvu. Dbají na to, aby měli poslanci k dispozici zázemí potřebné k výkonu svého mandátu. Scházejí se jednou za měsíc.⁵⁸

Kvestoři jsou voleni v tajném hlasování většinou hlasů ve třech kolech, v prvních dvou kolech je požadována absolutní většina hlasů, v posledním kole stačí většina poměrná. Jejich funkční období je stanoveno na dva a půl roku.⁵⁹

4.6.4 Parlamentní výbory

Dílčí zasedání Parlamentu připravuje 20 parlamentních výborů, které se věnují všem tématům od práv žen přes ochranu zdraví až po ochranu spotřebitelů. Výbory se skládají z 28 až 86 poslanců a mají předsedu, předsednictvo a sekretariát. Parlament může rovněž vytvářet podvýbory a dočasné výbory, které se zabývají specifickými problémy, nebo vyšetřovací výbory v rámci svých kontrolních pravomocí.⁶⁰

Jejich úkolem je vypracovávat zprávy o legislativních návrzích, které byly předloženy Parlamentu, či o kterých byl Parlament konzultován, a zprávy z vlastního podnětu.⁶¹

Stálé výbory

Rozdělují se podle odvětví a každý z nich má v rámci své oblasti specializace vlastní pravomoci. Posuzují a navrhují pozměňovací návrhy k návrhům směrnic a nařízení Společenství, které vypracovává Komise a jež jsou též předkládány Radě

⁵⁸ *Tváře EP 2007-2009*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 12 s. ISBN 928232311-0

⁵⁹ *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány*. [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=7&language=CS>>

⁶⁰ *Tváře EP 2007-2009*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 16 s. ISBN 928232311-0

⁶¹ *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány*. [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=7&language=CS>>

Evropské Unie. Vypracovávají také stanoviska pro ostatní parlamentní výbory. Každý výbor volí předsedu a 4 místopředsedy na období dvou a půl let a má vlastní sekretariát. Parlamentní výbory se scházejí veřejně jednou či dvakrát za měsíc během týdnů, kdy se obvykle konají plenární zasedání ve Štrasburku. Dokumenty schůzí jsou k dispozici veřejnosti.⁶²

Mezi stálé výbory patří:⁶³

1. Výbor pro zahraniční věci
 - a. Podvýbor pro lidská práva,
 - b. Podvýbor pro bezpečnost a obranu,
2. Výbor pro rozvoj,
3. Výbor pro mezinárodní obchod,
4. Rozpočtový výbor,
5. Výbor pro rozpočtovou kontrolu,
6. Hospodářský a měnový výbor,
7. Výbor pro zaměstnanost a sociální věci,
8. Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,
9. Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku,
10. Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů,
11. Výbor pro dopravu a cestovní ruch,
12. Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova,
13. Výbor pro rybolov,
14. Výbor pro kulturu a vzdělávání,
15. Výbor pro právní záležitosti,
16. Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,
17. Výbor pro ústavní záležitosti,
18. Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví,
19. Petiční výbor.

⁶² *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány.* [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=7&language=CS>

⁶³ *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány.* [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=7&language=CS>

Dočasné výbory

Parlament má kdykoliv možnost vytvořit dočasné výbory, které se zabývají specifickými otázkami. Dočasné výbory jsou zřizovány nejvýše na 12 měsíců, pokud jejich mandát není prodloužen. Takovým výborem je například Dočasný výbor pro změnu klimatu.⁶⁴

Vyšetřovací výbory

V případě porušení, či nesprávného uplatňování práva Společenství může Parlament zřídit vyšetřovací výbory. Jejich pravomoci jsou stanoveny na základě způsobů uplatňování vyšetřovacího práva Evropského parlamentu.⁶⁵

Dohodovací výbor

Dohodovací řízení je třetím a posledním stupněm nejdůležitějšího legislativního postupu Evropské unie, postupu spolurozhodování. V případě neshody mezi Parlamentem a Radou se v rámci „dohodovacího výboru“ sejde 27 zástupců členských států a 27 poslanců Evropského parlamentu. Tento výbor má za úkol vypracovat společný návrh, který bude znovu ve třetím čtení předložen Radě a Parlamentu ke schválení. K přijetí textu je nezbytný konečný souhlas obou orgánů.⁶⁶

4.6.5 Delegation

Evropský parlament považuje vztahy se zeměmi mimo Evropskou unii za mimořádně důležité. Existuje proto řada delegací, které udržují styky s parlamenty zemí, jež nejsou členy Evropské unie. Tyto delegace hrají důležitou roli při zvyšování vlivu Evropy v zahraničí.

Lze rozlišit různé druhy delegací:

- meziparlamentní delegace, které mají za úkol udržovat vztahy s parlamenty zemí mimo Evropskou unii, které nejsou kandidátskými zeměmi,

⁶⁴ *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány.* [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=7&language=CS>>

⁶⁵ *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány.* [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=7&language=CS>>

⁶⁶ *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány.* [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=7&language=CS>>

- smíšené parlamentní výbory, které jsou ve styku s parlamenty kandidátských zemí nebo států přidružených ke Společenství,
- delegace Evropského parlamentu ve Smíšeném parlamentním shromáždění AKT EU, ve kterém se scházejí poslanci Evropského parlamentu s poslanci parlamentů afrických, karibských a tichomořských států,
- delegace Evropského parlamentu v Evropsko-středomořském parlamentním shromáždění (Euromed),
- delegace Evropského parlamentu v Evropsko-latinskoamerickém parlamentním shromáždění (Eurolat).

4.6.6 Generální sekretariát

Evropskému parlamentu je při jeho práci nápomocen generální sekretariát. Předsednictvo rozhoduje o plánu pracovních míst sekretariátu a stanoví předpisy týkající se administrativního a finančního postavení úředníků a ostatních zaměstnanců. Zaměstnanci sekretariátu jsou většinou úředníci, kteří byli přijati na základě výběrových řízení ze všech zemí EU. Generální sekretariát koordinuje legislativní práci a připravuje dílčí zasedání a schůze. Generální sekretariát sídlí v Lucemburku a v Bruselu, zatímco dílčí zasedání se konají ve Štrasburku a v Bruselu. Generálním tajemníkem Evropského parlamentu je Harald Römer.

4.6.7 Evropský veřejný ochránce práv - ombudsman

Součástí struktury Parlamentu je také Evropský ombudsman, který se zabývá stížnostmi občanů na instituce EU.⁶⁷

Instituce Evropského ombudsmana byla zřízena na základě Maastrichtské smlouvy (Smlouvy o EU). Jeho sídlo je ve Štrasburku, v budově Evropského parlamentu. Veřejný ochránce práv je jmenován Evropským parlamentem na funkční období 5 let s možností opakovaného jmenování. Náplní práce ombudsmana je vyšetřování stížností, týkajících se špatných postupů institucí a orgánů EU (jmenovitě: Evropské Komise, rady EU, Evropského parlamentu, Evropského účetního dvora, Evropského soudního dvora, Hospodářského a sociálního výboru, Výboru regionů,

⁶⁷ BARTÁK, K. *Průvodce Evropskou unií*. 2.vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 47 s. ISBN 80-85864-92-4

Evropské centrální banky, Evropské investiční banky, Evropského investičního fondu).⁶⁸

Pomáhá tedy odhalovat „selhání administrativy“, například: nespravedlivý přístup, diskriminace, zneužití moci, nedostatečné informace nebo odmítnutí je poskytnout, zbytečné průtahy, nesprávný postup, atd.⁶⁹

Jeho úkolem je právně pomoci občanům, kteří jsou přesvědčeni, že se na nich instituce a orgány EU dopustily příkoří, neboť se jim z jejich strany nedostalo vhodného administrativního zacházení.⁷⁰

Evropský ombudsman provádí vyšetřování z vlastní iniciativy nebo na základě stížnosti. Instituce EU a její orgány jsou povinny poskytnout ochránci práv jakékoli informace, o něž požádá, a umožnit mu přístup k příslušným dokumentům. Mohou odmítnout tak učinit pouze v oprávněných případech na základě zachování důvěrného charakteru informací.⁷¹

Jestliže ombudsman zjistí, že došlo k selhání administrativy, informuje o tom dotčenou instituci a předloží návrh nebo doporučení. Dotčená instituce má tři měsíce na předložení svého podrobného stanoviska k dané věci. Ombudsman poté předloží zprávu Evropskému parlamentu a dotčené instituci. Rovněž seznámí s výsledkem stěžovatele. Každým rokem podává Evropský ombudsman Evropskému parlamentu zprávu o všech svých vyšetřováních.⁷²

4.7 Parlament a Komise

Parlament má velmi významnou úlohu, protože v pětiletých intervalech jmenuje předsedu a členy Komise. V průběhu funkčního období Komise pak Parlament pečlivě zkoumá a prověřuje měsíční a výroční zprávy, které mu je Komise povinna předkládat. Poslanci Evropského parlamentu mohou také Komisi předkládat písemné či ústní dotazy (v roce 1997 jich bylo kolem 5500) nebo interpelovat přímo jednotlivé komisaře při pravidelných interpelacích během plenárního zasedání či při zasedání parlamentních

⁶⁸ *Instituce EU. Evropský ombudsman.* [online]. 2008. [cit. 22. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.euroskop.cz/84/sekce/evropsky-ombudsman/>>.

⁶⁹ PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie.* Český Těšín: Poradce s.r.o., 2005. 46 s. ISBN 80-7365-071-1

⁷⁰ *Instituce EU. Evropský ombudsman.* [online]. 2008. [cit. 22. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.euroskop.cz/84/sekce/evropsky-ombudsman/>>.

⁷¹ PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie.* Český Těšín: Poradce s.r.o., 2005. 46 - 47 s. ISBN 80-7365-071-1

⁷² PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie.* Český Těšín: Poradce s.r.o., 2005. 46 - 47 s. ISBN 80-7365-071-1

výborů. Parlament má právo odhlasovat vyslovení nedůvěry Komisi a donutit ji tak k rezignaci.⁷³

4.8 Parlament a Rada

Úřadující předseda Rady předkládá svůj program na počátku předsednictví a na jeho konci pak Parlamentu předkládá závěrečnou zprávu. Předseda Rady také Parlament podrobně informuje o výsledcích každého zasedání Evropské rady a o pokroku při vytváření zahraniční a bezpečnostní politiky. Ministři navštěvují plenární zasedání Parlamentu, účastní se interpelací a důležitých diskusí. Musí také odpovídat na písemné dotazy poslanců. Na začátku každého zasedání Evropské rady předseda Parlamentu představí stanovisko své instituce k tématům, o kterých budou jednat hlavy států a vlád. Jeho projev pak často předurčuje atmosféru důležitých diskusí během celého jednacího dne.⁷⁴

⁷³ *Instituce Evropské unie*. 1.vyd. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2002. 13 s. ISBN 80-238-8100-0

⁷⁴ *Instituce Evropské unie*. 1.vyd. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2002. 13 s. ISBN 80-238-8100-0

5. LEGISLATIVA EU

Samotné právo Společenství není homogenním celkem. Na systém práva Společenství můžeme nahlížet z několika hledisek:⁷⁵

- a) Přístup strukturální, tedy kategorizace jeho norem podle způsobu, respektive subjektu jejich tvorby. Toto dělení pak bude vypadat následovně:
 1. normy vytvářené členskými státy (akty členských států), tedy právo primární,
 2. normy vytvářené orgány Společenství (akty Společenství) na základě zmocnění práva primárního, tedy právo sekundární,
 3. smíšené mezinárodní smlouvy,
 4. normy, které nevytváří žádný subjekt (nejde vůbec o „akty“ kohokoli, nýbrž o obecné zásady vznikající samovolně zobecňováním existujících pravidel práva.

- b) Hledisko vnitřního uspořádání systému, tedy hierarchie jeho norem:
 1. „Ústava“ Společenství, kterou tvoří zřizovací Smlouvy tří Společenství a další smlouvy je měnící a doplňující,
 2. ostatní právní předpisy, které musí být s „Ústavou“ v souladu.

- c) Z hlediska obsahového lze systém práva Evropských společenství rozdělit na dvě velké části:
 1. právo institucionální – upravuje organizační strukturu Společenství, složení a pravomoci jednotlivých orgánů, vztahy mezi nimi a podobně,
 2. právo materiální – reguluje jednotlivé oblasti vlastních činností Společenství, tedy právní vztahy vznikající při vytváření a fungování jednotného vnitřního trhu, měnové unie a při provádění jednotlivých společných politik Společenství.

Evropské právo zahrnuje právo Evropských společenství, které se nazývá komunitární právo a zároveň právo Evropské unie neboli unijní právo.

⁷⁵ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 156 s. ISBN 978-80-86708-45-4

5.1 Primární právo ES – komunitární právo

5.1.1 Zakládající smlouvy Evropského společenství a smlouvy o přistoupení

Základem práva ES jsou zakládající smlouvy o založení ESUO, EURATOMu a EHS a Smlouva o Evropské unii s jejími všeobecnými ustanoveními o Evropské unii. Tyto a některé další smlouvy představují tzv. primární právo ES. V přeneseném slova smyslu je možno tyto prameny charakterizovat jako jakýsi „ústavní pořádek“ ES.⁷⁶

Tyto zakládající smlouvy byly změněny prostřednictvím Jednotného evropského aktu z roku 1986, Smlouvy o Evropské unii z roku 1992 a Niceské smlouvy z roku 2001. Součástí primárního práva jsou i veškeré přílohy zakládajících smluv.⁷⁷

Přestože neexistuje žádný oficiální seznam těchto smluv, můžeme výčet pramenů primárního komunitárního práva sestavit takto:⁷⁸

- A. Pařížská smlouva (o zřízení ESUO),
- B. Římská smlouva (o zřízení EHS, nyní EC),
- C. Římská smlouva (o zřízení EURATOMu),
- D. Úmluva o některých orgánech společných Evropským společenstvím,
- E. Smlouva o fúzi (smlouva o zřízení jediné Rady a jediné Komise pro všechna tři společenství),
- F. První rozpočtová smlouva,
- G. První smlouva o přístupu (Dánsko, Irsko, Velká Británie),
- H. Druhá rozpočtová smlouva,
- I. Druhá smlouva o přístupu (Řecko),
- J. Třetí smlouva o přístupu (Španělsko a Portugalsko),
- K. Jednotný evropský akt,
- L. Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská smlouva),
- M. Čtvrtá smlouva o přístupu (Švédsko, Finsko a Rakousko),
- N. Amsterodamská smlouva.

⁷⁶ JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 34 s. ISBN 80-7226-197-5

⁷⁷ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 41 s. ISBN 978-80-86708-45-4

⁷⁸ JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 35 s. ISBN 80-7226-197-5

5.1.2 Obecné právní zásady evropského práva

Nezanedbatelný význam má „nepsané“ primární právo. Zejména se jedná o základní lidská práva a společné obecné právní zásady členských států, které mohou být aplikovány zejména k doplnění mezer v primárním právu.⁷⁹

5.1.3 Mezistátní úmluvy⁸⁰

Pramenem práva ES ve vlastním slova smyslu nejsou úmluvy o mezistátní či tzv. mezivládní spolupráci členských států. Zde jednají členské státy mimo rámec práva ES, třebaže formy mezivládní spolupráce v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky i vnitřní a právní politiky byly Smlouvou o Evropské unii do působení ES zahrnuty. Tyto mezistátní úmluvy však nezakládají – což je důležité – právní realitu, jež by se dotýkala všech občanů: vyžadují příslušné politické jednání od vlád dotyčných států. Mezistátní úmluvy mohou být uzavřeny pouze jednomyslně. Nejsou vymahatelné a jejich nedodržení se nemůže stát předmětem žaloby u Evropského soudního dvora.

5.1.4 Smíšené dohody⁸¹

Směsíci mezistátní úmluvy a aktu v oblasti práva ES jsou tzv. smíšené dohody. Zde působí členové Rady EU ve dvojí funkci – jako ministři komunitárního orgánu (Rada) a zároveň jako představitelé států uzavírajících mezi sebou úmluvy.

V této formě vydávané právní akty nemají závazný charakter nebo dokonce bezprostřední dopad na členské státy.

5.1.5 Mezinárodní smlouvy⁸²

Dalším právním zdrojem jsou četné mezinárodní smlouvy, které Společenství na základě svých rozsáhlých vnějších kompetencí uzavírají s třetími státy a které jsou pro jeho členské státy závazné. I zde existují tzv. smíšené smlouvy, v nichž dohodu s třetím

⁷⁹ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 65 s. ISBN 978-80-86708-45-4

⁸⁰ JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 35 s. ISBN 80-7226-197-5

⁸¹ JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 36 s. ISBN 80-7226-197-5

⁸² JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 36 s. ISBN 80-7226-197-5

státem uzavírá Evropská unie a zároveň členské státy. Taková dohoda pak zpravidla překračuje pravomoci ES, respektive EU.

5.2 Sekundární právo ES – komunitární právo

Dalším pramenem práva ES jsou normativní právní akty, vydávané orgány ES při naplňování cílů Společenství. Tyto tvoří tzv. sekundární právo ES.⁸³

Prameny sekundárního práva lze z hlediska jejich právní úpravy v primárním právu dělit na typické právní akty (nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení, stanovisko) a atypické právní akty (například opatření, hlavní směry a tak dále).⁸⁴

Právní akty sekundárního práva musí být v souladu s prameny primárního práva.

5.2.1 Nařízení⁸⁵

Nařízení je svojí funkcí právní pramen, který bychom za pomoci vnitrostátní terminologie mohli nazvat evropským zákonem. Nařízení je závazné ve všech svých částech a platí v okamžiku vstupu v platnost bezprostředně ve všech členských státech. Všechny orgány členského státu jsou povinny nařízení aplikovat. Nařízení je obecně závazný právní předpis.

5.2.2 Směrnice⁸⁶

Směrnice je typická právní instituce komunitárního práva, které ve vnitrostátních právních řádech nemá obdobu. Společenství vydávají směrnice s určitým obsahem úpravy, který je potom ve lhůtě stanovené ve směrnici prováděn členskými státy, pro které je směrnice závazná, ve formách a prostředky vnitrostátního práva. Teprve provedení obsahu směrnice, tj. implementace do vnitrostátního právního řádu členskými státy znamená aplikaci směrnice. Směrnice nemají obecnou závaznost, zavazují pouze členské státy, a to buď všechny, či pouze několik.

⁸³ JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 36 s. ISBN 80-7226-197-5

⁸⁴ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 66 s. ISBN 978-80-86708-45-4

⁸⁵ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 66 s. ISBN 978-80-86708-45-4

⁸⁶ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 76 s. ISBN 978-80-86708-45-4

Směrnice váže členský stát ve vztahu ke svému cíli, zatímco formy a prostředky se ponechávají na volbě členského státu. Závaznost směrnice se vztahuje na výsledek právního předpisu, přičemž postupy a prostředky musí být adekvátní cíli sledovanému směrnicí.

5.2.3 Rozhodnutí⁸⁷

Rozhodnutí se týká jednotlivého případu a je závazné pro toho, komu je určeno. Adresátem rozhodnutí mohou být fyzické a právnické osoby, jednotlivci, skupiny jednotlivců, jakož i členské státy. Rozhodnutí jsou právní akty, které slouží především k řešení konkrétních případů (akt aplikace práva). Rozhodnutí nemají obecnou právní závaznost, tudíž nejsou prameny objektivního práva ve vlastním smyslu. Rozhodnutí má bezprostřední účinky, k jeho používání není zapotřebí žádný prováděcí akt.

5.2.4 Doporučení a stanovisko⁸⁸

Doporučení a stanoviska jsou nezávazné druhy právních aktů. Dotčená osoba je nemusí respektovat, přesto však mohou ovlivňovat ochranu dobré víry. Doporučuje-li příslušný orgán Společenství určitý způsob chování, nesmí s ním spojovat negativní právní následky. V doporučení spočívá pouze pozitivní posouzení způsobu chování.

Stanovisko obsahuje posouzení určité právně relevantní situace prostřednictvím příslušného orgánu ES. Spoléhá-li dotčená osoba na takové zjištění, nesmí z toho pro ni vyplývat nevýhoda.

5.3 Primární právo EU - unijní právo⁸⁹

Primární unijní právo představují články 1-7 a 11-53 Smlouvy o Evropské unii. Smlouva o Evropské unii je smlouvou mezinárodního práva veřejného, která předpokládá uskutečňování svého obsahu prostřednictvím dalších právních aktů. Smlouva o Evropské unii nevytváří vlastní právní řád srovnatelný s právním řádem na základě smluv o Evropských společenstvích. Nejde o supranacionální systém práva. Ze

⁸⁷ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 67 s. ISBN 978-80-86708-45-4

⁸⁸ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 67 s. ISBN 978-80-86708-45-4

⁸⁹ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 68 s. ISBN 978-80-86708-45-4

Smlouvy o EU nevyplývají její přímá aplikovatelnost nebo přímé účinky na právní subjekty na území smluvních států.

5.4 Sekundární právo EU – unijní právo⁹⁰

Sekundární unijní právo nepředstavuje zvláštní, členskými státy nadřazený právní řád. Sekundární prameny práva mohou vznikat pouze v rámci druhého a třetího pilíře. Neexistuje zde pravomoc stanovená primárním unijním právem k vydávání nadnárodních či nadstátních právních aktů, které by měly přímé právní účinky v jednotlivých členských státech.

Jednotlivé prameny, resp. právní akty, můžeme kategorizovat podle orgánů, kterými jsou právní akty přijímány:

- a) právní akty Evropské rady – zásady, obecné směry a společné strategie,
- b) právní akty Rady – rozhodnuté, společné akce, společné postoje, rámcová rozhodnutí, úmluvy doporučované členskými státy k přijetí, opatření k provedení úmluv.

⁹⁰ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 68 s. ISBN 978-80-86708-45-4

6. LEGISLATIVNÍ PROCES

Normotvornou pravomoc k vydávání právních aktů Společenství mají:

- a) Evropský parlament, který zastupuje občany EU,
- b) Rada Evropské unie, která zastupuje jednotlivé členské státy,
- c) Evropská komise, která se stará o ochranu zájmů Evropské unie jako celku.

Rozhodujícím legislativním orgánem Společenství je Rada. Komise může vydávat právní předpisy jen pro určité oblasti prováděcí činnosti. Evropský parlament nemůže vydávat žádné právní předpisy, má pouze jisté pravomoci spolupůsobit při legislativní činnosti Rady. I když se Maastrichtskou smlouvou jeho pravomoci rozšířily, legislativním orgánem se samostatnou rozhodovací pravomocí se Evropský parlament nestal.⁹¹

Tento institucionální trojúhelník vytváří politiky a právo (nařízení, směrnice, rozhodnutí,...), které jsou platné v celé Evropské unii. Pravidla a postupy, které musí instituce dodržovat, jsou uvedeny ve smlouvách odsouhlasených členskými státy, prezidenty a ministerskými předsedy a ratifikovaných jejich parlamenty. V zásadě platí, že nové zákony navrhuje Komise, ale přijímá je Parlament a Rada. Každý evropský zákon je založen na konkrétním článku smlouvy, na nějž se odvolává jako na „právní základ“ legislativy.⁹²

6.1 Schvalování zákonů v EU a role Evropského parlamentu v legislativních procesech

Vyjednávání a rozhodování v rámci Evropské unie probíhá na několika různých úrovních. Prolínají se úrovně regionální, vnitrostátní a nadstátní. Veškerá pravidla a postupy jsou zakotveny ve smlouvách. Každý právní návrh se vždy zakládá na konkrétním článku zakládajících smluv, který mimo jiné určuje i legislativní způsob schválení návrhu.⁹³

⁹¹ JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 41 s. ISBN 80-7226-197-5

⁹² *Jak funguje Evropská unie. Průvodce občana institucemi EU*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 7 s. ISBN 92-894-6364-3

⁹³ *Rozhodovací procedury*. [online]. 2008, poslední aktualizace 29. 10. 2008. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://eu2009.cz/cz/about-the-eu/eu-decision-making/rozhodovaci-procedury-578/>>.

Existuje několik postupů pro schvalování nových zákonných norem EU. Klasická legislativní procedura – konzultace, se vyznačuje nevýznamnou úlohou Evropského parlamentu. Představuje efektivní „byrokratickou“ formu normotvorby; sekundární akty přijímá Rada na návrh Komise po konzultaci s EP.⁹⁴

Jiným způsobem sekundární normotvorby vyznačující se demokratickým deficitem je procedura, v níž sekundární akty přijímá Komise, na kterou je legislativa delegována a rovněž procedura, v níž Rada přijímá sekundární akty jako jediný legislativní orgán na návrh Komise.⁹⁵

Legislativní procedury s účinnou účastí Parlamentu jsou tři:

- legislativní procedura se souhlasem Parlamentu,
- kooperační procedura – postup vzájemné spolupráce,
- procedura spolurozhodování.⁹⁶

Klíčovým rozdílem mezi jednotlivými postupy je míra zapojení institucí.⁹⁷

Je třeba zdůraznit, že v důsledku změn provedených Amsterodamskou smlouvou se 80 % veškeré legislativní sekundární normotvorby uskutečňuje v nově upraveném spolurozhodovacím procesu.⁹⁸

6.1.1 Procedura konzultace – klasický konzultační legislativní proces

K vydání právního aktu je nutný návrh Komise. Komise má monopol na legislativní iniciativu. Rada nemůže vydávat právní akty sama, nýbrž pouze na základě návrhu Komise. Rada může vyzvat Komisi, aby provedla šetření k dosažení cílů Společenství a aby Radě předložila návrhy příslušných právních aktů. I Evropský parlament může vyzvat Komisi k vhodným návrhům. V tom případě Rada a Evropský parlament rozhodují většinou hlasů (Rada jednoduchou většinou, EP většinou svých hlasů). O tom, zda je nutné zahájit legislativní proces a tedy zda je Komise povinna podat legislativní návrh, rozhoduje samotná Komise. V případě nečinnosti Komise, lze podat i žalobu na nečinnost.⁹⁹

⁹⁴ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 176 s. ISBN 80-7179-113-X

⁹⁵ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 176 s. ISBN 80-7179-113-X

⁹⁶ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 176 s. ISBN 80-7179-113-X

⁹⁷ *Rozhodovací procedury*. [online]. 2008, poslední aktualizace 29. 10. 2008. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://eu2009.cz/cz/about-the-eu/eu-decision-making/rozhodovaci-procedury-578/>>.

⁹⁸ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 176 s. ISBN 80-7179-113-X

⁹⁹ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 176 - 177 s. ISBN 80-7179-113-X

Komise předloží svůj návrh Parlamentu. Ten k němu zaujme stanovisko a předává ho Radě. Rada se tímto stanoviskem může řídit, ale nemusí. Zde má tedy Evropský parlament pouze poradní funkci.¹⁰⁰

Určitá výjimka platí pro oblast evropského volebního práva. Evropský parlament sám vypracovává návrhy pro jednotnou úpravu přímé volby do EP.¹⁰¹

Konzultace Parlamentu znamená, že Evropský parlament musí dát svoje stanovisko k obsahu návrhu a ke změnám provedeným během legislativního procesu. Jestliže je konzultace stanovena Smlouvou o Evropských společenstvích, jedná se o povinnou konzultaci, kterou lze považovat za uskutečněnou tehdy, jestliže Parlament skutečně dal své stanovisko. Stanoviska Parlamentu, i když nejsou závazná, jsou Radou respektována, resp. Komise k nim přihlíží při změně návrhu. Při opomenutí konzultace s Evropským parlamentem není splněna podmínka platnosti právního aktu přijatého Radou a právní akt může být zrušen.¹⁰²

Oblasti spadající do konzultačního postupu jsou:¹⁰³

- policejní a soudní spolupráce v trestních věcech,
- změna smluv,
- diskriminace na základě pohlaví, rasy, či etnického původu, náboženství nebo politického přesvědčení, tělesného postižení, věku, či sexuální orientace,
- občanství EU,
- zemědělství,
- vízová, azylová, přistěhovalecká a jiné politiky s volným pohybem osob,
- doprava (pokud je pravděpodobné, že bude mít výrazný dopad na určité regiony),
- pravidla hospodářské soutěže, hospodářská politika,
- daňové uspořádání,
- „posílená spolupráce“ – tj. úprava, která ve skupině členských států umožňuje spolupracovat v určité oblasti, které se ostatní státy zatím nechtějí účastnit.

V některých oblastech, například u daní, musí být rozhodnutí Rady jednomyslné.

¹⁰⁰ JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 137 s. ISBN 80-7226-197-5

¹⁰¹ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 177 s. ISBN 80-7179-113-X

¹⁰² TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 177 s. ISBN 80-7179-113-X

¹⁰³ *Jak funguje Evropská unie. Průvodce občana institucemi EU*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 8 s. ISBN 92-894-6364-3

6.1.2 Procedura souhlasu

Tato legislativní procedura je podstatně jednodušší ve srovnání s postupem spolurozhodování a postupem vzájemné spolupráce. Výlučným iniciátorem je opět Komise. Návrh právního aktu může být přijat Radou pouze se souhlasem Evropského parlamentu. Jde o skutečně rovnoprávné postavení obou těchto hlavních orgánů Společenství. Procedura souhlasu tedy zaručuje Parlamentu neomezenou možnost průtahů a absolutní moc k odmítnutí návrhu. Pro usnadnění spolupráce s Radou, vydal Evropský parlament vnitřní pravidla pro jednání a přijímání návrhu právního aktu.¹⁰⁴

Procedura souhlasu byla zavedena Jednotným evropským aktem ve věcech velmi významných, jako byla otázka přijímání unijního občanství a asociačních dohod. Procedura souhlasu má nyní platnost i v oblasti Smlouvy o Evropské Unii. Používá se pro případ přijímání nového člena.¹⁰⁵

Další oblasti, v nichž se používá procedura souhlasu:¹⁰⁶

- určité úkoly Evropské centrální banky,
- změna statutů Evropského systému centrálních bank/Evropské centrální banky,
- Strukturální fondy a Kohezní fond,
- jednotný volební systém pro volby do Evropského parlamentu,
- některé mezinárodní fondy.

6.1.3 Procedura vzájemné spolupráce – kooperační postup

Toto řízení předpokládá též velmi intenzivní součinnost Evropského parlamentu s Radou. Bylo upraveno Jednotným evropským aktem, který podstatně novelizoval Smlouvu v oblasti tvorby práva, ve snaze odstraňovat demokratický deficit v normotvorné činnosti. I když kooperační postup není tak významný jako spolurozhodovací proces, používá se ve značném počtu různých oblastí.¹⁰⁷

Legislativní iniciativu má Komise, která předkládá návrh Radě. Rada po obdržení stanoviska Evropského parlamentu přijímá společný postoj. Stanovisko Evropského parlamentu je obligatorním předpokladem společného postoje, který Rada přijímá kvalifikovanou většinou.¹⁰⁸

¹⁰⁴ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 181 s. ISBN 80-7179-113-X

¹⁰⁵ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 181 s. ISBN 80-7179-113-X

¹⁰⁶ *Jak funguje Evropská unie. Průvodce občana institucemi EU*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 8 s. ISBN 92-894-6364-3

¹⁰⁷ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 180 s. ISBN 80-7179-113-X

¹⁰⁸ TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 180 - 181 s. ISBN 80-7179-113-X

Od chvíle, kdy vstoupila v platnost Smlouva o Evropské unii, se tato procedura používá zvláště v následujících oblastech: doprava, opatření proti diskriminaci, Sociální fond, transevropské sítě, odborné vzdělávání, hospodářská a sociální soudržnost, výzkum, životní prostředí, rozvojová spolupráce, atd. Po podpisu Amsterodamské smlouvy byl značně zredukován okruh oblastí, kde se používala procedura spolupráce ve prospěch procedury spolurozhodování. Procedura vzájemné spolupráce se nyní vztahuje jen na určité aspekty hospodářské a měnové unie.¹⁰⁹

Procedura spolupráce je uplatňována výlučně jen v následujících oblastech:¹¹⁰

- Pravidla pro postup při mnohostranném dohledu,
- Zákaz přístupu k finančním institucím,
- Zákaz přebírání závazků členskými státy,
- Harmonizační opatření týkající se oběhu kovových mincí.

6.1.4 Procedura spolurozhodování

Historie procedury spolurozhodování

Od přijetí Smlouvy o EU (tzv. Maastrichtské smlouvy) v roce 1992 se Evropský parlament podílí tzv. procedurou spolurozhodování na přijímání většiny legislativních dokumentů Evropské unie.¹¹¹

Procedura spolurozhodování zahrnuje jedno, dvě nebo tři čtení. V jejím důsledku dochází k častějšímu kontaktu mezi Parlamentem, Radou (spolutvůrci legislativy) a Evropskou unií. V praxi to znamená posílení legislativních pravomocí Parlamentu, a to v následujících oblastech: volný pohyb pracovních sil, právo podnikat a žít v jiném členském státě, služby, vnitřní trh, školství a vzdělávání, spotřebitelská politika, transevropské sítě, životní prostředí, kultura a výzkum.¹¹²

Amsterodamská smlouva zjednodušila proceduru spolurozhodování tím, že ji urychlila, zefektivnila a zprůhlednila. Rozšířila oblasti spolurozhodování o sociální

¹⁰⁹ *EU od A do Z*. [online]. 2008. [cit. 28. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.euroskop.cz/289/sekce/o-q>>.

¹¹⁰ *Proces a aktéři: Procedura spolupráce*. [online]. Poslední revize 28. 2. 2008. [cit. 29. března 2009]. Dostupné na WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communaire/droit_communaire.htm#2.2>.

¹¹¹ *Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice: Evropský parlament. Legislativa..* [online]. [cit. 16. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/legislation.html>>.

¹¹² *Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice: Evropský parlament. Legislativa.* [online]. [cit. 16. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/legislation.html>>.

vyloučení, veřejné zdraví a boj proti podvodům ovlivňujícím finanční zájmy Evropského společenství.¹¹³

Smlouva z Nice rozšířila prostor pro spolurozhodování. Procedura spolurozhodování tak platí i pro sedm dalších oblastí: pobídky pro boj proti diskriminaci, soudní spolupráce v občanskoprávních věcech, konkrétní opatření na podporu průmyslu, akce na podporu sociální soudržnosti (mimo strukturální fondy), statut evropských politických stran a opatření v oblasti vízové, azylové a přistěhovalecké politiky. Na druhé straně však do procedury spolurozhodování nespádají určitá legislativní opatření, o nichž se v Radě rozhoduje kvalifikovanou většinou (např. zemědělství nebo obchodní politika). Zatím tedy neexistuje u všech legislativních rozhodnutí jednoznačná vazba mezi hlasováním kvalifikovanou většinou a procedurou spolurozhodování.¹¹⁴

Spolurozhodovací procedura byla pojata jako návaznost na proceduru spolupráce. Avšak zatímco v kooperační proceduře může Rada jednomyslně schválit nerespektování stanoviska Parlamentu, spolurozhodovací procedura tuto možnost neudává: v případě neshody musí smířčí výbor sestavený ze zástupců Rady a Parlamentu dosáhnout textu, který bude přijatelný pro obě instituce. V legislativních rolích staví spolurozhodovací procedura obě instituce na stejnou úroveň.¹¹⁵

Proces spolurozhodování

V rámci spolurozhodovacího procesu se Parlament a Rada vzájemně dělí o legislativní pravomoc. Po Amsterodamské smlouvě probíhá spolurozhodovací procedura následujícím způsobem:¹¹⁶

1. Komise podá návrh Radě EU a Evropskému parlamentu.
2. První čtení Parlamentu, který vydá stanovisko.
3. První čtení Rady. Ta může kvalifikovanou většinou buď:
 - a) přijmout návrh se všemi změnami obsaženými ve stanovisku EP,

¹¹³ *Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice: Evropský parlament. Legislativa.* [online]. [cit. 16. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/legislation.html>>.

¹¹⁴ *Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice: Evropský parlament. Legislativa.* [online]. [cit. 16. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/legislation.html>>.

¹¹⁵ *Proces a aktéři: Spolurozhodovací procedura.* [online]. Poslední revize 28. 2. 2008. [cit. 29. března 2009]. Dostupné na WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communautaire/droit_communautaire.htm#2.2>.

¹¹⁶ JANÍČEK, L., DRDLA, M., RAIS, K. *Evropská unie – instituce, ekonomická, bezpečnostní a sociální politika.* 1.vyd. Praha: Computer Press, 2002. 54-55 s. ISBN 80-7226-819-8

- b) přijmout návrh bez změn EP, pokud EP žádné nenavrhl nebo,
 - c) přijmout usnesení a to pak společně s vysvětlením zaslat zpět EP.
4. Druhé čtení EP. Pokud nastane možnost 3c), EP může buď:
- a) schválit usnesení (pokud EP nepodnikne nic, je společné stanovisko přijato),
 - b) odmítnout usnesení absolutní většinou svých členů (pak usnesení není přijato),
 - c) navrhnout změny a úpravy usnesení absolutní většinou svých členů a postoupit je Komisi a Radě (druhé čtení).
5. V případě 4c) vydá Komise stanovisko ke změnám a úpravám navrženým EP.
6. Druhé čtení Rady. Během tří měsíců může Rada buď:
- a) kvalifikovanou většinou schválit všechny dodatky a změny navrhované EP s výjimkou těch, ke kterým vydala Komise negativní stanovisko (tyto by musela Rada odsouhlasit jednohlasně),
 - b) pokud všechny změny a dodatky nejsou schváleny, Rada musí během šesti týdnů svolat smírčí výbor (se souhlasem předsedy EP).
7. V případě, že nastane varianta 6b), smírčí výbor zasedne, aby posoudil usnesení Rady a dodatky Parlamentu:
- a) k dohodě nedojde (pak návrh není přijat),
 - b) dojde k dohodě, a to kvalifikovanou většinou zástupců Rady a většinou zástupců Parlamentu.
8. Pokud nastane varianta 7b), pak:
- a) dojde ke třetímu čtení EP. Aby byl návrh přijat, je zapotřebí nadpoloviční většiny všech hlasů.
 - b) dojde ke třetímu čtení Rady. Rada pak rozhodne kvalifikovanou většinou.
9. Pokud Parlament nebo Rada odmítnou odsouhlasit text připravený smírčím výborem, návrh není přijat.

Spolurozhodování se v legislativní praxi stalo velice významným. Dotýká se následujících oblastí:¹¹⁷

- Boj proti diskriminaci na základě národnosti,
- Boj proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy, nebo příslušnosti k etnické menšině, náboženství nebo přesvědčení, tělesného postižení, věku nebo sexuální orientace,
- Volný pohyb a pobyt,
- Volný pohyb pracovníků,
- Sociální zabezpečení zahraničních pracujících,
- Právo usazování,
- Vízová, azylová a imigrační politika a další politiky spojené s volným pohybem osob,
- Doprava,
- Vnitřní trh,
- Zaměstnanost,
- Celní spolupráce,
- Sociální politika,
- Rovné příležitosti a rovné zacházení,
- Prováděcí rozhodnutí Evropského sociálního fondu,
- Vzdělání,
- Kultura (kromě doporučení),
- Veřejné zdraví,
- Ochrana spotřebitele,
- Transevropské sítě,
- Průmysl,
- Ekonomická a sociální soudržnost,
- Evropský fond pro sociální rozvoj,
- Výzkum a technologický rozvoj,
- Odborné vzdělávání,
- Životní prostředí,
- Spolupráce ve vývoji,
- Politické strany na evropské úrovni,

¹¹⁷ *Proces a aktéři: Spolurozhodovací procedura.* [online]. Poslední revize 28. 2. 2008. [cit. 29. března 2009]. Dostupné na WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communaire/droit_communaire.htm#2.2>.

- Přístup k dokumentům institucí,
- Podvod,
- Statistika,
- Vytvoření kontrolního orgánu pro ochranu dat.

7. LISABONSKÁ SMLOUVA A JEJÍ VLIV NA EVROPSKÝ PARLAMENT

7.1 Potřebnost Lisabonské smlouvy

V dnešním globalizovaném a neustále se měnícím světě je třeba čelit novým výzvám. Evropa 21. století se musí vyrovnat s globalizací hospodářství, stárnutím obyvatelstva, změnou klimatu, zajištěním energie i s novými bezpečnostními hrozbami. Členské státy na tyto nové problémy, jež neznají hranice, samy nestačí. K jejich řešení a naplnění očekávání občanů je třeba kolektivní úsilí na evropské úrovni. Evropská unie se však musí modernizovat. Musí mít k dispozici účinné nástroje, jež budou přizpůsobené situaci po rozšíření z 15 na 27 členských států a umožní reagovat na rychlé změny současného světa. Pravidla fungování unie stanovená ve Smlouvách je proto třeba aktualizovat.¹¹⁸

7.2 Text Lisabonské smlouvy

Text Lisabonské smlouvy připravila mezivládní konference zahájená 23. července 2007. Konference jednala na základě mandátu, na němž se dohodla Evropská rada o měsíc dříve. Sjednaný text byl slavnostně podepsán 13. prosince 2007 v Lisabonu nejvyššími představiteli 27 členských států, čímž byl zahájen proces ratifikace v jednotlivých členských státech. Způsob ratifikace je vnitřní záležitostí každého členského státu a záleží jen na jeho ústavních pravidlech, zda bude Smlouvu ratifikovat parlament, nebo zda bude k ratifikaci nutno vyhlásit i referendum.¹¹⁹

Lisabonská smlouva je založena na metodě novelizace stávajících smluv, mění stávající základající dokumenty EU, tj. Smlouvu o EU, Smlouvu o založení ES a dále mění i Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Smlouvu o Euratomu), aniž by tyto dokumenty nahrazovala. Poskytne Evropské unii odpovídající právní rámec a nástroje pro řešení budoucích výzev a naplnění očekávání občanů.¹²⁰

¹¹⁸ *Lisabonská smlouva*. [online]. [cit. 14. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/take/index_cs.htm>.

¹¹⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Když se řekne Lisabonská smlouva*. 1.vyd. Praha: Pbtisk, 2008. 156 s. ISBN 978-80-87041-48-2

¹²⁰ *Lisabonská smlouva*. [online]. [cit. 14. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm>.

Lisabonská smlouva ruší dosavadní strukturu tří pilířů (Evropská společenství, společná zahraniční a bezpečnostní politika, spolupráce v oblasti justice a vnitra) zavedená Maastrichtskou smlouvou. Evropské unii je přiznána právní subjektivita a nově upravuje možnost členského státu z Unie vystoupit.

Podle článku 6 Lisabonské smlouvy „tato smlouva vstupuje v platnost dnem 1. ledna 2009 za předpokladu, že budou uloženy všechny ratifikační listiny, nebo nestane-li se tak, prvním dnem po uložení ratifikační listiny tím signatářským státem, který tak učiní jako poslední“.¹²¹

7.2.1 Změny, které přináší Lisabonská smlouva¹²²

Lisabonská smlouva posiluje úlohu Evropského parlamentu i národních parlamentů, dává občanům více možností, jak vyjádřit svůj názor, a lépe vymezuje rozdělení pravomocí mezi EU a členskými státy.

1. Posiluje úlohu Evropského parlamentu. Evropský parlament, který je přímo volený občany EU, získá nové významné pravomoci ve vztahu k evropským právním předpisům, rozpočtu a mezinárodním smlouvám. Zejména rozšíření postupu spolurozhodování do nových oblastí zajistí rovnocenné postavení Evropského parlamentu vůči Radě, jež zastupuje členské státy při schvalování většiny právních předpisů EU.

2. Větší zapojení národních parlamentů. Národní parlamenty se budou moci lépe zapojit do činnosti EU, a to zejména díky novému mechanismu sledování toho, zda Unie přijímá opatření pouze tam, kde je činnost Evropské unie efektivnější z hlediska požadovaných výsledků (zásada subsidiarity). Spolu s rozšířením pravomocí Evropského parlamentu znamená tato změna posílení demokracie a legitimacy v rozhodovacích postupech EU.

3. Silnější hlas pro občany: díky tzv. občanské iniciativě bude moci jeden milion občanů z většího počtu členských států vyzvat Komisi k předložení určitých návrhů.

4. Rozdělení pravomocí. Díky přehlednému rozdělení pravomocí bude jasnější, co dělají členské státy a co EU.

¹²¹ *Lisabonská smlouva*. [online]. [cit. 14. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm>.

¹²² *Lisabonská smlouva*. [online]. [cit. 14. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm>.

5. Vystoupení z EU. Smlouva poprvé výslovně uznává možnost vystoupení z Unie.

Lisabonská smlouva zjednodušuje rozhodovací postupy a pravidla hlasování, racionalizuje a modernizuje instituce, aby byly přizpůsobeny 27 členům, a zvyšuje akceschopnost EU v prioritních oblastech.

1. Efektivní rozhodování. Hlasování kvalifikovanou většinou v Radě bude rozšířeno do nových oblastí, čímž se rozhodování zrychlí a zefektivní. Od roku 2014 se bude kvalifikovaná většina počítat na základě dvojí většiny členských států a obyvatel, která je odrazem dvojí legitimacy EU. Dvojí většiny bude dosaženo, pokud souhlas s návrhem vysloví 55 % členských států, které představují nejméně 65 % obyvatel Unie.

2. Stabilnější a efektivnější institucionální rámec. Smlouva vytváří funkci předsedy Evropské rady, který bude volen na dva a půl roku, zavádí přímou vazbu mezi volbou předsedy Komise a výsledky voleb do Evropského parlamentu, obsahuje nová ustanovení o složení Evropského parlamentu a snížení počtu členů Komise a stanoví jasnější pravidla pro posílenou spolupráci a jasnější finanční ustanovení.

3. Vyšší akceschopnost EU v zájmu kvality života občanů. Smlouva zvyšuje akceschopnost EU v několika oblastech, jimž občané v současnosti přikládají velký význam. Jedná se zejména o boj proti terorismu a trestné činnosti a další otázky z oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Do určité míry se to týká i dalších oblastí, a to především energetické politiky, veřejného zdraví, civilní ochrany, změny klimatu, služeb obecného zájmu, výzkumu, vesmíru, územní soudržnosti, obchodní politiky, humanitární pomoci, sportu, cestovního ruchu a spolupráce správních orgánů.

Lisabonská smlouva umožňuje účinnější prosazování hodnot EU, zakotvuje Listinu základních práv jako součást primárního evropského práva a poskytuje nové mechanismy pro zajištění solidarity a lepší ochrany občanů. Dále zajistí soudržnost jednotlivých složek evropské politiky vnějších vztahů při tvorbě a přijímání nových politik. EU tak získá ve vztazích se svými partnery ve světě jasný hlas a bude moci využít svůj hospodářský, humanitární, politický a diplomatický potenciál k prosazování evropských zájmů a hodnot ve světě, při současném respektování zahraničněpolitických zájmů jednotlivých členských států.

7.2.2 Změny v legislativním a rozhodovacím postupu¹²³

Legislativní iniciativa v rámci prvního pilíře náleží obecně Komisi. Výjimkou podle Amsterodamské smlouvy bylo přechodné pětileté období pro oblast vízové, azylové a přistěhovalecké politiky, kdy Rada rozhodovala „na návrh Komise nebo z podnětu členského státu“ (podle čl. 67 Smlouvy o ES). V roce 2004 toto přechodné období uplynulo, tudíž i v těchto věcech, tj. v oblasti vízové, azylové a přistěhovalecké politiky, platí iniciativní monopol Komise. V oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních věcech však iniciativa jednoho členského státu zůstala zachována. Lisabonská smlouva sice tuto iniciativu změnila, ale na druhou stranu zavádí možnost podání návrhu legislativního aktu jednou čtvrtinou členských států.

K zásadní změně dochází i v hlasovací proceduře. V současnosti charakterizuje třetí pilíř upravující justiční a policejní spolupráci v trestních věcech jednomyslnost, která odpovídá mezivládnímu typu spolupráce. Lisabonská smlouva v souvislosti se zrušením stávající pilířové struktury činí z jednomyslnosti výjimku a jako pravidlo zavádí hlasování kvalifikovanou většinou. Tato změna znemožňuje uplatnění práva veta jediným členským státem. Třebaže se hlasování kvalifikovanou většinou stává pravidlem, zachovává Lisabonská smlouva v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva několik oblastí, kde se bude i nadále rozhodovat jednomyslně.

Další změna spočívá v širší zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu v rámci celé oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu by mělo garantovat citlivější přístup k ochraně základních práv a svobod, s níž agenda prostoru, svobody, bezpečnosti a práva úzce souvisí.

7.2.3 Lisabonská smlouva a Evropský parlament¹²⁴

Čl. 14 Smlouvy o Evropské unii

1. Evropský parlament vykonává společně s Radou legislativní a rozpočtovou funkci. Vykonává funkce politické kontroly a konzultace v souladu s podmínkami stanovenými Smlouvami. Volí předsedu Komise.
2. Evropský parlament se skládá ze zástupců občanů Unie. Jejich počet nesmí překročit sedm set padesát, nepočítaje předsedu. Zastoupení občanů je zajištěno

¹²³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Když se řekne Lisabonská smlouva*. 1.vyd. Praha: Pbtisk, 2008. 83 - 84 s. ISBN 978-80-87041-48-2

¹²⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Když se řekne Lisabonská smlouva*. 1.vyd. Praha: Pbtisk, 2008. 37 - 40 s. ISBN 978-80-87041-48-2

poměrným sestupným způsobem, přičemž je stanovena minimální hranice šesti členů na členský stát. Žádnému členskému státu nesmí být přiděleno více než devadesát šest míst.

Evropská rada přijme z podnětu Evropského parlamentu a po obdržení jeho souhlasu jednomyslné rozhodnutí, kterým stanoví složení Evropského parlamentu, při dodržení zásad uvedených v prvním odstavci.

Výraznou změnou oproti současnému stavu představuje snížení počtu členů Evropského parlamentu od volebního období 2009-2024 za 785 na 751, přičemž maximální počet je stanoven na 96 a minimální počet na 6. Zastoupení občanů členských států v Evropském parlamentu musí být stanoveno podle zásady sestupné poměrnosti (degresivní proporcionality), která by měla zajistit, aby se rozložení křesel v Evropském parlamentu co nejméně odlišovalo od rozložení obyvatel EU, tzn., aby lidnatější členský stát měl právo obsadit vyšší počet křesel a aby každý poslanec z lidnatějšího státu zastupoval vyšší počet obyvatel.

Lisabonská smlouva na rozdíl od Smlouvy o EU neuvádí rozdělení počtu křesel, ale zavazuje Evropskou radu, aby na podnět Evropského parlamentu a s jeho souhlasem před volbami v roce 2009 rozhodla o jeho složení.

Pro Českou republiku znamená snížení počtu poslanců v Evropském parlamentu od příštího volebního období z 24 na 22. Toto snížení bylo dohodnuto již na mezivládní konferenci v roce 2004.

Evropský parlament bude Lisabonskou smlouvou posílen. Nejvýznamnější je tato změna v oblasti justice a vnitra a společné zemědělské politiky, které se prakticky celé přesouvají do spolurozhodovacího postupu.

Navíc Smlouva předpokládá volbu předsedy Komise Evropským parlamentem a také vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku se bude zodpovídat jak Radě, tak jako člen Komise i Evropskému parlamentu.

ZÁVĚR

Ve čtyřech legislativních procesech v rámci Evropské unie, má Evropský parlament nepochybně největší roli a nejsilnější postavení v proceduře spolurozhodování. Nemá nyní pravomoc ve všech oblastech politiky, ale to by měla změnit Lisabonská smlouva, která má postavení Evropského parlamentu značně posílit.

Lze říci, že pokud dosud Evropský parlament sloužil jen jako drahý debatní klub pro několik set politiků, velmi dobře placených, po přijetí Lisabonské smlouvy se stane skutečným politickým orgánem. Tento orgán bude rozhodovat o evropské legislativě, ale i o evropském rozpočtu. Pravomoc rozhodovat bude mít i v záležitostech složení Evropské komise, která právě Evropskému parlamentu bude skládat účty.

Jinými slovy, po přijetí Lisabonské smlouvy bude Evropský parlament skutečným parlamentem a půjde v něm o skutečné politické problémy a politická témata, a ne jen o to, kteří poslanci z naší politické scény obsadí velmi dobře placená křesla v Europarlamentu, kde náplní jejich práce je zúčastnit se zasedání, z nichž povinných je pouze několik a poté pracují dle svého vědomí a svědomí.

Nové volební období přináší pro poslance či europoslance nové platební podmínky, pro naše zástupce značně zlepšené, a možná i proto se dosud v politických programech, se kterými naše dvě velké politické strany chystají vstoupit do evropských voleb, převážně nevyskytují evropská témata na nějaké úrovni rozpracování či zpracování, ale jejich programy připomínají spíše politické programy, které strany hodlají uplatnit ve volební kampani u nás.

Evropský parlament je hlasem několika milionů evropských občanů z členských států Evropské unie. Je to vlastně parlament občanů, kteří si volí své zástupce v přímých volbách a sami si tedy určují, kdo a jakým způsobem bude reprezentovat jejich zájmy na evropské úrovni a bude prostředníkem vytváření jejich společné evropské budoucnosti. Pokud je Evropský parlament zástupcem lidu, který si ho sám volí, lidé by měli mít větší přehled o jeho aktivitách a fungování, o činnosti jednotlivých europoslanců, aby mohli volit efektivně. Záleží ovšem na každém jedinci, jak k této problematice přistupuje. Evropský parlament má důležitou úlohu v rámci fungování Evropské unie, význam jeho činnosti se ale nás, občanů, přímo nedotýká. Jeho existence má smysl spíše na evropské úrovni, pokud by nebyl volen občany, nic by se nezměnilo.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. BARTÁK, K. *Průvodce Evropskou unií*. 2.vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 88 s. ISBN 80-85864-92-4
2. ČERNÝ, I., PÍŠEK, T., ZENKER, P. *Úvod do problematiky EU*. 1.vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 165 s. ISBN 80-248-0605-3
3. DUŠEK, J. *Historie a organizace EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 343 s. ISBN 987-86708-32-4
4. *Jak funguje Evropská unie. Průvodce občana institucemi EU*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 46 s. ISBN 92-894-6364-3
5. *Evropský parlament*. Brusel: Generální ředitelství pro informace a styk s veřejností Evropského parlamentu, 2002. 43 s.
6. FIALA, P., MAREŠ, M., SOKOL, P. *Eurostrany – Politické strany na evropské úrovni*. 1.vyd. Brno: Barrister&Principal, 2007. 269 s. ISBN 978-80-87029-05-3
7. FONTAINE, P. *Evropa ve 12 lekcích. Lucemburk*. Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 62 s. ISBN 92-894-6790-8
8. *Tváře EP 2007-2009*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky, 2008. 23 s. ISBN 928232311-0
9. HAD, M., URBAN, L. *Evropská společenství. První pilíř Evropské unie*. 2.vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2000. 165 s. ISBN 80-85864-88-6
10. *Instituce Evropské unie*. 1.vyd. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2002. 13 s. ISBN 80-238-8100-0
11. *Instituce, politiky a rozšiřování Evropské unie*. Praha: Informační centrum Evropské unie, 2004. 175 s. ISBN 80-239-2451-6
12. JANÍČEK, L., DRDLA, M., RAIS, K. *Evropská unie – instituce, ekonomická, bezpečnostní a sociální politika*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 2002. 294 s. ISBN 80-7226-819-8
13. JANKŮ, M., SVOBODOVÁ, A. *Evropská unie. Evropské právní prostředí*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 1999. 137 s. ISBN 80-7226-197-5
14. KOLEKTIV AUTORŮ. *Když se řekne Lisabonská smlouva*. 1.vyd. Praha: Pbtisk, 2008. 156 s. ISBN 978-80-87041-48-2
15. LACINA, K. *Evropská veřejná správa*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., 2004. 86 s. ISBN 80-86754-10-3

16. PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie*. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2005. 766 s. ISBN 80-7365-071-1
17. PANFIL, T. *Evropská unie – vše, co bychom měli vědět*. 1.vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2003. 18 s. ISBN 80-7200-805-6
18. PLECHANOVÁ, V. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2004. 355 s. ISBN 80-246-0800-0
19. PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E. *Základy práva EU*. 1.vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 156 s. ISBN 978-80-86708-45-4
20. TICHÝ, L., aj. *Evropské právo*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 915 s. ISBN 80-7179-113-X

Elektronické zdroje

1. *Čeští poslanci v EP*. [online]. 2007, poslední aktualizace 25. 4. 2007. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.cebre.cz/cz/publikace-a-tiskove-zpravy/akce-61/>>.
2. *EU od A do Z*. [online]. 2008. [cit. 28. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.euroskop.cz/289/sekce/o-q>>.
3. *Europarlament = nejlepší penzijní ústav. Přispívá 2500 eur měsíčně*. [online]. 2009, poslední aktualizace 18. dubna 2009. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupný na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/europarlament-nejlepsi-penzijni-ustav-prispiva-2-400-eur-mesicne-psu-/domaci.asp?c=A090417_215418_domaci_abr>.
4. *Evropský parlament. Organizace a postupy. Předseda Evropského parlamentu*. [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=52&language=CS/>>.
5. *Evropský parlament. Organizace a postupy. Politické orgány*. [online]. [cit. 28. ledna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=53&pageRank=7&language=CS>>.

6. *Evropský parlament. Pravomoci Evropského parlamentu.* [online]. 2008. [cit. 22. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://euroskop.cz/93/sekce/pravomoci-evropskeho-parlamentu/>>.
7. *Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice. Poslanci, frakce a výbory.* [online]. [cit. 16. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/meps.html>>.
8. *Instituce EU. Evropský ombudsman.* [online]. 2008. [cit. 22. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.euroskop.cz/84/sekce/evropsky-ombudsman/>>.
9. *Instituce EU.* [online]. 2008. [cit. 7. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <<http://euroskop.cz/76/sekce/instituce-eu/>>.
10. *Instituce Evropské unie.* [online]. 2008, poslední aktualizace 20. 11. 2008. [cit. 24. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/institutions/index_cs.htm>.
11. *Lisabonská smlouva.* [online]. [cit. 24. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/take/index_cs.htm>.
12. *Proces a aktéři: Spolurozhodovací procedura.* [online]. Poslední revize 28. 2. 2008. [cit. 29. března 2009]. Dostupné na WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communautaire/droit_communautaire.htm#2.2>.
13. *Proces a aktéři: Procedura spolupráce.* [online]. Poslední revize 28. 2. 2008. [cit. 29. března 2009]. Dostupné na WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communautaire/droit_communautaire.htm#2.2>.
14. *Rozhodovací procedury.* [online]. 2008, poslední aktualizace 29. 10. 2008. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://eu2009.cz/cz/about-the-eu/eu-decision-making/rozhodovaci-procedury-578/>>.
15. *V Bruselu si zvedli platy, čeští europoslanci budou brát 190 tisíc.* [online]. 2009, datum aktualizace 16. ledna 2009. [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/v-bruselu-si-zvedli-platy-cesti-europoslanci-budou-brat-190-tisic-p82-/domaci.asp?c=A090115_173635_domaci_adb>.
16. *Zahradil a Hybášková patří mezi „nejlínější“ české europoslance.* [online]. 2009, poslední aktualizace 25. dubna 2009 [cit. 27. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/zahradil-a-hybaskova-patri-mezi-nejlinejsi-ceske-europoslance-pbq-/domaci.asp?c=A090424_223843_domaci_anv>.

ABSTRAKT

KUŠNEROVÁ, K. *Legislativní procesy v Evropské unii v rámci Evropského parlamentu : bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 62 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Jiří Dušek, Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.

Klíčová slova: Evropská unie, Evropský parlament, evropské právo, legislativní procesy, Lisabonská smlouva.

Práce pojednává o úloze Evropského parlamentu v rámci legislativních procesů v Evropské unii. Analyzuje jeho historii, strukturu, složení a organizaci, zaměřuje se na poslance Evropského parlamentu a jejich činnost. Analyzuje jednotlivé legislativní procedury – je popisována procedura souhlasu, procedura vzájemné spolupráce, procedura konzultace a především procedura spolurozhodování. Práce se zabývá také právem Evropské unie, Lisabonskou smlouvou a tím, jakým způsobem tato smlouva ovlivní nebo změní činnost Evropského parlamentu, a jaké změny přinese v legislativním a rozhodovacím procesu. Cílem práce je podat přehled o fungování Evropského parlamentu v oblasti evropského práva a vymezit jeho roli a sílu postavení.

ABSTRACT

KUŠNEROVÁ, K. *The legislative processes in deciding the European Union in the frame of the European Parliament : Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2009. 62 p. Supervisors: Ing. Jiří Dušek, Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.

Key words: The European Union, the European Parliament, the European law, the legislative processes, the Treaty of Lisbon.

The work deals with the role of the European Parliament in the frame of the legislative processes in the European Union. It analyzes the history, of composition and structure, setting and organization, it focuses on the European Parliament and their activities. This work analyzes individual legislative procedure. The consent procedure is described, the procedure of mutual cooperation, consultation procedure, and especially the procedure of determination. The work also deals with the European Union law, the Lisbon Treaty, and how do this affect on change the contract work of the European Parliament, and what changes would bring in legislative and decision – making process. The aim of this work is to give an overview on the functioning of the European Parliament in the field of European law and to define its role and power of this position.